Ч. 35 (14.578). Львів, четвер 18. лютого 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Цьогорічний конґрес національних меншин відбудеться в Льондоні.

На початку цього місяця відбулось у Відні засідання комітету конгресу европейських національних меншин, присвячене зокрема підготові цьогорічного (13.) зїзду. Минулорічний конгрес, що зібрався був у вересні в Женеві, рішив зібратися цього року в Льондоні. Комітет постановив, що конгрес відбудеться цього року в днях 7. до 9. липня та намітив у загальному його програму.

На перший плян видвигнуть на цьогорічному конгресі правне та дійсне упорядкування меншинної проблеми, як передумовини мирного співжиття европейських народів і держав. На денному порядку передбачено кілька рефератів про основні принципи та правні домагання конгресу й обєднаних у ньому народів. Крім того конґрес займеться цього року питаниям Ліги Націй та реформами її діяльности у політичних справах національностей.

Протиалькогольній боротьбі з підмогою!

На основі дозволу трьох галицьких воєвідств Т-во „Відродження" переводитиме третю з черги прилюдну збірку на фонд боротьби з отрутами. Речинець збірки назначений у львівському і станиславівському воєвідстві від 8-го до 15-го березня 1937 р. по містах і селах на збіркові листи і 14-го березня до замкнених пушок по містах. В тернопільському воєвідстві збірку переводитимуть у днях 7., 8. і 9-го березня по містах і селах на збіркові листи і 7-го березня до замкнених пушок по містах. На терені міста Львова збірка відбудеться в дні 14-го березня ц. р.

Прохаємо українське громадянство причинитися до якнайкращого висліду збірки, що уможливить „Відродженню" дальшу працю над отверезінням та оздоровленням українського народу. Зокрема жде нас у цьому році Міжнародній Протиалькогольний Конґрес, де треба гідно заступати український нарід перед очима світу. Засоби на це може нам дати тільки українське громадянство, в якого інтересі є і боротьба з отрутами і виказання своїх успіхів перед усіма державними народами світу. От тому прохаємо всіх, що дістануть збіркові листи, не відсилати їх порожними, ані не звертати, тільки підготовити й перевести збірку, а громадянство прохаємо жертвувати на фонд боротьби з отрутами, не минаючи відродженецьких пушок та не відсилаючи з нічим наших лист.

До співпраці при переведенні цієї збірки Головна Рада запросила „Просвіту", „Рідну Школу", „Союз Українок" та „Українське Ґігієнічне Товариство". Членів і поодинокі відділи цих товариств на терені трьох воєвідств прохаємо зокрема активною співпрацею доказати, що і їм не менше важна справа здоровля та добробуту нашого народу.

Головна Рада Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Товариства „Відродження":

Д-р Софія Парфанович, голова. Іван Костюк, секретар.

Конфіскату українських календарів на Поліссі — відкликали.

(КТВ.) У грудні м. р. в напів білій замітці повідомило „Діло" про конфіскату в м. Кобрині й інших поліських місцевостях українських календарів, виданих у Луцьку в-ом „Рідний Колос".

Замітка української преси помогла, коли, як нас інформують, поліська адміністраційна влада зняла заборону продавати згадані календарі.

В цій справі в-во „Рідний Колос" вносило від себе відклик до повітового староства в Кобрині та до поліського воєводи.

Справа добровольців і контролі вже вирішена.

На вчорашньому пополудневому пленарному засіданні комітет неінтервенції рішив, що заборона вербунку добровольців до еспанських військ увійде в життя в ночі з 20. на 21. ц. м., контроля на суші й на морі обовязуватиме від 6 березня ц. р. Той проект опрацював підкомітет інтервенції, зложений з представників 9-ох держав — на понеділковому засіданні. Тепер комітет предложить ті дві дати 18-ом державам, нерепрезентованим у підкомітеті.

Не зважаючи на намови, португальський делегат не заняв позитивного становища до справи контролі. Він лише погодився на дату в справі добровольців, а про дату введення контролі взагалі не згадав.

Деякі англійські часописи подали, що на передвчорашньому засіданні підкомітету неінтервенції справу контролі та добровольців вирішено лише під сильним натиском французького амбасадора Корбена, який буцімто загрозив, що французький уряд зревідує свою політику невтральности і невтручання. Вчора амб. Корбен та інші учасники засідання підкомітету здементували ті поголоски: засідання — мовляв — пройшло в наскрізь приязній атмосфері, французький амбасадор заняв компромісову поставу.

ЧИ ФРАНЦІЯ ВИКОНАЄ ТУ ПОСТАНОВУ?

Обговорюючи ті постанови „Трібуна" стверджує, що Італія совісно і точно шануватиме заборону вербувати добровольців до еспанських армій, та не знати, чи так само поступатимуть демократичні держави. Ось напр. у Франції вже тепер чути гасло „гармати для Еспанії!". „Не хочемо бути песимістами — кінчить „Трібуна", — тому віримо, що пірінейський кордон берегтиме безсторонна жандармерія, зложена з вояків, а не емісарі людового фронту".

Шабля для „альказарського льва".

Французька делеґація зложена з ген. Кастельно і члена Академії Бордо виїде в березні до Сан Себастіяну, щоби дати героєві Альказору ген. Москардо почесну шпаду, на яку зібрав гроші щоденник „Еко де Парі". Буде це манифестація приязни французької правиці для еспанських повстанців.

—о—

Французькі парадокси, Еспанія та Совіти.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 14. лютого 1937.

I.

Розпічнемо від французького парадоксу: „людовий фронт" складається із трьох головних партій (ми пропускаємо групу без політичного значіння у Франції, а саме соціялістів у роді Поль-Бонкура чи Деа): соціялістів, радикалів і комуністів, що своїми голосами піддержують кабінет п. Блюма в палаті послів і сенаті. Однак центральний орґан французької комуністичної (проурядової!) партії, щоденник „Ль'Юманіте" є заборонений в касарнях та у французьких кольоніях. Не зважаючи на те, франц. комуністи голосують за соціялістично-радикальним урядом.. Французьким соціялістам (себто теж урядовій партії) є дуже тяжко дістати дозвіл відбути мітинґ, якщо він відбувається в Північній Африці, Індокитаю, чи якійнебудь іншій заморській посілости Франції, бо забороняють це губернатори, що залежать безпосередно від уряду у Парижі, на якого чолі стоїть ...соціяліст. Традиційна Франція, ця вічна Франція, є далеко сильніша від тимчасових урядових парляментарних комбінацій!

В еспанській справі становище партій „людового фронту" було від самого початку наскрізь ріжне.

Почнімо від комуністів: явна інтервенція в користь червоного т. зв. „людового фронту" Еспанії. Політика зовсім тотожна з політикою московського уряду щодо іберійського півострову; становище соціялістів: більшість за повною невтральністю, меншина за інтервенцією в користь еспанського „людового фронту", себто становище тієї меншини є однозначне з комуністами; становище радикалів: майже всі за строгою невтральністю в еспанській домашній війні.

Причину такої ріжниці думок можна добачувати між членами „людового фронту" в першій мірі в ріжниці поглядів інтересів, а теж і в ідеольогічних розбіжностях. Не є ніякою тайною, що ген. Франко є масоном, а більшість радикалів і соціялістів належить теж до масонерії. Ген. Франко має між багатьома французькими радикалами і французькими соціялістами своїх особистих приятелів, які його боронять.

Випадково ця думка тих лівих прихильників ген. Франка є однозгідна з думкою т. зв. імперіяльної Франції, себто заморських французів, яким еспанський червоний уряд в еспанському Мароко є найстрашнішим маревом, і які думають, що безпосередня угода Франції з ген. Франком може паралізувати всякі нові зазіхання

Італії чи Німеччини на Середземному Морі, які в додатку не мають спільних цілей в тих морських областях (навіщо Італії ще німців на Середземному Морі, — вже має вона тем по вуха англійців і французів!).

Всі, інші французькі партії є явно за ґен. Франком, а Анрі де Керіліс, редактор „Еко де Парі" був на авдієнції в ґен. Франка і є захоплений його перемогою. „Еко де Парі" є органом французьких старшин чи навіть, як кажуть, французького ґенерального штабу, а що думає про еспанські події французький ґенеральний штаб про це, звичайна смертна людина не догадається.

II.

Згідно з останніми вістками, які наспіли з Льондону, Німеччина немов то не домагається, щоб вимовити франко-совітський союз, а тільки, щоб його амолифікувати, а саме, щоб рішення про його важність в разі воєнного конфлікту залежало вповні від Ліґи Націй (як бачимо Ліґа Націй часами є потрібна!), а не від одностороннього рішення Франції та СССР.

Вістка прибула до Парижа щойно нині в полудне, отже важко догадатися про відгук, який вона знайде в пресі і в публичній опінії. Всеж таки дозволимо собі на деякі завваги.

Німеччина, вимовляючи льокарнський договір, порушила теж юридичну основу франко-совітського договору, який у вступній статті узгіднює франко-совітський союз з льокарнським договором. Між СССР і Францією не відбулися, як досі, переговори про дальші наслідки цього дипльоматичного кроку Німеччини, не зважаючи на натиск французьких комуністів, щоб заключити явний союз між Францією і СССР. Поза Ліґою Націй кажуть, що Леон Блюм є особисто противний такому військовому союзові Франції з СССР. В кожному разі, давніше, ще не будучи премієром писав Леон Блюм статті проти франко-російського союзу на сторінках соціялістичного щоденника „Ле Попюлер". Як посол голосував він за пактом. Що скаже він тепер як премієр?!

Юрій Студинський.

—о—

У КРАЇНІ БЕЗ іМЕНИ.

ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ЗАКАРПАТТІ.

(Докінчення.)

ЧИ ДІЙСНО КРАЇНА НУЖДАРІВ?

Нераз мав я нагоду чути в офіційних чеських колах, що: Підкарпатська Русь — це країна, де біда була, є і буде, що чехословацький уряд мусить до Підкарпатської Русі докладати.

Чи дійсно нема ніяких виглядів для господарського піднесення тої країни? Проф. університету п. Ю. Комарек помістив навіть мин. року у „Чеському Слові" окрему статтю п. н. „Пустошен земля", де м. і. твердить, що Закарпаття — це попраді країна „бідна, як церковна миш" і що „карпатського, гірського хлібороба земля ніколи не зможе виживити так, щоб він не голодував..."

Наші знавці сільсько-господарських і ґеольоґічних умовин Підкарпатської Руси є зовсім іншого погляду. В Празі мав я нпр. можливість довше говорити на цю тему з таким знавцем справи, як доцент Доманицький. На його погляд як також інших знавців тої справи (д-р К. Пишник), Підкарпатська Русь є землею з природи багатою. Це її багатство лежить в першу чергу у її положенні та підсонні. Високі хребти Карпат хоронять Закарпаття від холодних, сухих північних та східних вітрів. Вониж затримують крім цього дощеві хмари, що пливуть зі заходу, південного заходу та з півдня, внаслідок чого Закарпаття має дуже велику кількість атмосферичних опадів — 1600—1700 мм. (нпр. в районі Руської та Нім. Мокрої — з нашого боку проти Делятина). Це опади, для яких находимо порівнання хіба на Закавказі та в Індії. Ґрунти тут здебільша вилуговані, але на таких ґрунтах ще зовсім добре може рости ліс, лучні трави, овочеві та ягідні рослини. На південних склонах гір, що є вульканічного походження, маємо прекрасний виноградний район, що дає вино в роді токайського. У передгірській смузі витворились садові райони, що легко моглиб суперничати з тирольським, каліфорнійським та кримським садівництвом. В долині Тиси маємо великий тютюневий район на 3.000 гектарів, а навіть на бідній Верховині ліс росте вчетверо швидше, ніж нпр. на Шлеську. А які прекрасні сінокоси дають там лучні трави!

Очевидно, що для збіжевої господарки нема на Закарпатті сприятливих умовин, але це зовсім не каже про природню біддість землі. Земля Закарпаття багата, тільки треба рішуче змінити систему господарки. На Закарпатті слід закинути спроби розбудувати самовистарчальне, природно-споживче господарство, а замість нього треба розбудувати товарове (ринкове) спеціялізоване господарство. Отже — відповідно до природніх умовин — господарства: скотарське, садівниче, виноградне, тютюнове, збір грибів і т. д. Очевидно, — таке спеціялізоване господарство вимагатиме матеріяльних вкладів, організації та ринків збуту і т. д. — але це саме є обовязком держави, якщо має вона дійсний інтерес у господарському піднесенні Закарпаття.

Вистане сказати, що за приблизними підрахунками у вище наведених умовних господарської перебудови Закарпаття, луківництво і скотарство далоб народньому господарству 450 мільйонів корон річного прибутку; виноградарство — 125 мільйонів річно (з того 100 мільйонів вином і 25 мільйонів ягодами); садівництво — 40—45 мільйонів річно і т. д.

Все це проекти реальні, але які — слід признати — може є ще нині непосильні для чехословацької держави. Нині, коли експортові можливости у цілому світі є мінімальні. Та це не значить, щоб не можна було вже тепер здійснювати мінімальну програму такого пляну, який зрештою і так вимагатиме довгих років праці. Але кричати, що Закарпаття — ця багата країна, є господарським тягарем для републики, в час коли нпр. дивовижна тарифова політика довела до того, що транспорт зі Закарпаття простим шляхом до Праги коштує більше... як зі Закарпаття через Тріест до Праги!.. — це вже подобає на сатиру.

Є очевидно ще й інші, незвичайно цікаві проблеми господарського поступу Закарпаття, як нпр. проблеми раціоналізації лісового господарства і т. д. — але це вже подробиці, які вимагають ширшого, фахового підходу. На цю тему зійшли ми тільки принагідно для спростування засадничої помилки у підході до господарських можливостей Закарпаття.

Те, що Закарпаття бідне, хоч — як заявив президент Е. Бенеш — коштувало державу за 15 років 1 міліярд 600 мільйонів корон,*) не є виною його природної бідности, але виною сучасної господарської конюнктури чехословацької републики і... експериментів. Експериментів господарських, культурних і політичних

БЕЗВИГЛЯДНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ.

Цей погляд повторив я в розмові з мін. Нечасом і зовсім не „заплутався" я у відповідях, як це хоче чомусь бачити п. празький кореспондент „Нового Часу" і як це підхопила чеська преса — коли відповів міністрові, що чехословацький уряд повинен підкарпатських русинів навчити бути українцями.

Так, повторюю цей погляд ще раз: закарпатському населенню треба допомогти школою і второпною адміністраційною політикою до чимскорішого скристалізування його національного обличчя. Чеська наука і чеські політичні кола ствердили, що закарпатське словянське населення — „малоруське". Що його мова — „малоруська". Отже треба дати населенню одностайну „малоруську" (не в номеклятурі річ) школу і „малоруське" обличчя. Бо треба вже раз знати, з ким мається діло. Свою дійсну назву населення само найде. Насаджувати згори українській народній масі... українство так, як панове з табору „Азет-у" насаджують на неї незрозумілу московщину — це очевидний абсурд. Не можна чехам насаджувати чехізації і словакам — словакізації. Але можна і треба несвідомі народні маси вчити бути собою. В демократичних державах виконує цей обовязок державна школа. Культурно відстале румунське населення Закарпаття дістало 4 державні румунські школи, цигани — мають 2 свої школи. В цих румунських школах не вчать нпр. у молдавськім діялекті, але у літературній румунській мові; циганам знову не накидують румунської мови. В культурно-освітній політиці держави супроти цих меншин, нема експериментів, нема проблем і нема хаосу.

Думаю, що ясно. Так уряд чехословацької републики повинен навчити підкарпатських русинів бути українцями. Бо для них бути українцями — це значить бути собою. Цього погляду є не тільки українська громадянська думка Галичини, але всякий, хто хоч трохи орієнтується в етноґрафії. В колишній Австрії мали ми в Галичині також сильний політично-культурний москвофільський рух, підтримуваний залюбки урядовими чинниками в імя засади „дівіде ет імпера". Але наша школа не представляла тоді такого хаосу, як нині на Закарпатті. Навпаки: одностайною мовою навчання була народня мова. Руська мова, яка була і є українською, а як хто хоче: малоруською, чи русинською... Не в номенклятурі річ!

Експериментальна, досвідно-ляборатрійна політика на Закарпатті повинна чимскоріш покінчитися. Це коштує великі гроші, а зрештою — це нарід, а не кріпаки. Ми переживаємо подібні експерименти тепер на нашій Лемківщині і знаємо, скільки це коштує, як це нас болить — і які це штуки безвиглядні...

Кінець експериментів — буде початком відродження Закарпаття, господарського, культурного і політичного. Буде скріпленням нерозривности чехословацького державного організму. Не буде хаосом течій, інтриґ і кримінальних махінацій.

Буде перемогою державної рації.

Роман Голіян

*) Д-р Едвард Бенеш: „Промова про підкарпаторуський проблем". Прага 1934, стор. 54.

Нова небезпечна тактика комуністів у ЧСР.

Прага, лютий 1937.

(Я) Програвши дотеперішню відкриту кампанію за т. зв. людовим фронтом в ЧСР, чехословацькі комуністи хопилися іншої, не відкритої, але підступної, замаскованої, отже ще більш небезпечної тактики. Мета її: зломати опір чехословацької соціял-демократії. Щоб цього досягти, чехословацькі комуністи, як актуальне гасло свого ударного пляну, видвигнули: довести за всяку ціну до обєднання професійних організацій, розуміється такого, в якому рішальну ролю, диктат над робітництвом, досі зорганізованим в соціялістичних партіях, узяли би в свої руки комуністи.

Тому, що в досягненні цієї мети чехослов. комуністи натрапляють на великі перешкоди, виробили новий і до подробиць обдуманий плян. Як подає права чехослов. преса, автором цього пляну є комуністичний посол до чехослов. парляменту Запотоцький, а централя партії його затвердила. Провідна думка цього пляну така:

Обєднання професійних організацій мусить вийти здолини і то тим паче, що централя соціял-демократичних професійних організацій буде працювати проти такого обєднання. Найбільш доцільним засобом для здійснення цього пляну є скликувати спільні збори комуністичних і соціял-демократичних професійних організацій, на яких всебічно треба обговорювати справу обєднання. Як найбільш переконливе і ударне гасло на таких сходинах за таким обєднанням має бути „фашистівська небезпека" і під впливом цього гасла треба на таких сходинах не лише постановити, але на місці таки і перевести таке обєднання. Виборчу листу мають комуністи підготовити вже заздалегідь і то при допомозі лівих „реформістичних", себто соціял-демократичних робітників. Треба рахуватися з тим, що на таких зборах проти такого обєднання будуть рішуче виступати представники централь соціял-демократичних професійних організацій, а тому комуністи мусять постаратися про те, щоб самі таки соціял-демократичні робітники дали їм належну відправу. Після такого обєднання в поодиноких організаціях має піти наступ за обєднанням централь. Але і на цьому праця комуністів не може кінчитися, бо це обєднання професійних організацій це лише перший етап, перший ступінь т. зв. людового фронту, що є остаточною метою.

Спершу говорилося про те, що комуністи, щоб лекше досягти свого пляну, мають піти аж так далеко, що мають пожертвувати своєю централею професійних організацій і її вже тепер розвязати, щоб таким чином показати — мовляв — добру волю і безкорисну оборону робітничого фронту перед фашистівською небезпекою. Говорилося навіть, що так їм радили зі свого досвіду французькі комуністи.. Але в останній хвилині чехословацькі комуністи мали цей свій плян змінити і лишили свою централю. Це на те, щоб на випадок невдачі з обєднанням могли запропонувати її всьому робітництву як єдину їхню професійну організацію, що дійсно щиро бажає їх бо-

ронити перед фашистівською загрозою. Таким шляхом комуністи гадають перетягнути велику частину соціял-демократичного робітництва а їх-ніх професійних організацій до своїх. Відповідна агітація комуністів ведеться вже довший час.

Права чехословацька преса звертаючи увагу на цю нову тактику чехословацьких комуністів, підкреслює при цьому те, що ця справа не є виключно справою робітництва, але справою загально-державною. „Народні Лісти“ з цього приводу між іншим пишуть: „Тут іде про щось більше, ніж про соціялістичні організації, бо колиб ішло лише про те, то ми малиб право тішитися з того, як то комуністи відвдячуються своїм протекторам, але тут іде про державу та про оборону перед небезпекою її большевизації. Чи ще мало шкоди принесла нам ворожа пропаганда, що використовує зручно прибільшення цієї небезпеки? Нова тактика комуністів, що має служити чужим інтересам і чужим потребам вказує на повну актуальність рішучої боротьби з большевизмом — все одно, чи він ховається під барвою культурного, політичного чи професійного“.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ДАТОК на УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ У Т-ВІ „СИЛА“, 3. МАЯ ч. 10?

По широкому світі.

Румунська поліція арештувала двох відомих комуністів, що хотіли дістатися з Чехословаччини до Румунії.

Єгипетський король Фарук виїде 28. ц. м. до Європи.

Болгарська поліція арештувала в Горній Джумаї 16 осіб, що хотіли відбудувати тайну македонську організацію.

У Мексику віддали під суд кількох полицаїв, що вбили провідника католицької молоді Льва Санчеза та за службові надужиття.

Турецькі великі національні збори відложено до 22. березня.

В арабському місцевому комітеті в Єрусалимі найшли чимало зброї та муніції.

Совітський шеф генерального штабу Єгоров приїхав до Ковна. Привитали його представники війська, міністерства закордонних справ та міської управи.

Румунські ліві посли внесли інтерпеляцію проти участи послів Німеччини, Італії, Португалії та Японії в похоронах румунських добровольців, що згинули в еспанській нац. армії.

Страйк у Франції. 350-ох робітників у фабриці годинників у Бесансоні почало окупаційний страйк, домагаючися 15-процентової підвишки платень.

Французька преса принесла поголоску, що Німеччина має анектувати Данціґ, даючи за те Польщі ґарантії щодо коридора та компенсати на Шлеську. Німецькі часописи з обуренням заперечують ту чутку та припускають, що її пустили большевики.

На допомогу „Народній Лічниці“.

ЗАКЛИК.

Комітет „Народньої Лічниці“, що оснувався м. р. у Празі під почесним головуванням академіка проф. **д-ра Івана Горбачевського**, прохає нас помістити отсей заклик:

„Народня Лічниця“, наш перший шпиталь-клініка на західніх українських землях, має бути цього року закінчений по змозі вже у місяці травні; праця на будові поступає швидко вперед. Одначе сума, якою „Народня Лічниця“ розпоряджає, не вистане на повне закінчення та влаштування саль хорих, операційних саль і т. д. Важливе те, щоб „Народня Лічниця“ була закінчена якнайскорше та могла в повній вже мірі розпочати свою корисну працю. Це дасть їй також можливість власними силами виконувати свої завдання. Звертаємось до **всіх українців** з проханням складати жертви на „Народню Лічницю“. Окремо просимо наших **лікарів**, які вже зложили 15.000 к.ч., і надалі памятати на наш обовязок та прискореним темпом посилати рати на деклярований суми, чи пак жертви. Датки можна посилати з Ч.С.Р. просто до Лічниці складанками чекового уряду, що їх на бажання пішле відворотною поштою д-р І. Ортинський, Praha II., Karlovo nám. č. 20.

За Комітет:

Б. Кметь, голова. **Д-р І. Ортинський**, секр.

Занадто щире зізнання... про доходи.

До одного із столичних податкових урядів вплинуло цими днями зізнання одного лікаря п. К., який крім вплинів з лікарських винагороджень за лікарські поради й постійної платні в одному приватному банковому підприємстві — подав у доходах за 1936 рік суму 20.000 золотих (словами: двацять тисяч золотих) та в рубриці „джерело доходу“ назвав — „Дирекція Льотерії“. Цього платника візвали до уряду й запитали його, кого лікував він у Дирекції Льотерії та чи перевів там якісь більші операційні заходи, коли в минулому податковому році заінкасував там таку величезну винагороду, що дала йому майже стільки, скільки ввесь його прихід зі всіх інших доходових джерел. Збентежений лікар зізнав податковим урядовцям, що в бюрах Генеральної Дирекції Державної Льотерії, наскільки він знає, — всі, слава Богу, здорові та що виказаний прихід з льотерії не походить з лікарської винагороди, але що він заінкасував його в бюрах цієї установи, як виграну за чвертку льосу, на який впало 100.000 золотих. Податкова влада з усміхом виясиила платникові, що льотерійних вигр не треба зізнавати в приходах, бо від них не платиться доходового податку. Цей податок потручують при виплаті, бо колиб не те — той лікар заінкасував би за чвертку сто тисяч — 25, а не 20 тисяч золотих. Вралуваний податник щиро дякував начальникові уряду. Цим зберіг собі добру купу грошей, бо більше як половину податку. Виходячи з уряду всіх впевнив, що йде просто до колектури по льос до першої кляси тринадцять восьмої льотерії, бо — як твердив — не хоче втратити нагоди до такого приємного вплигу, якось зовсім не треба виказувати в податкових зізнаннях.

—о—

В обороні прав української мови

В СУДІВНИЦТВІ.

У вівторок 16. ц. м. сойм радив над буджетом міністерства справедливости. Обширний реферат виголосив пос. Сьода, домагаючись уніфікації подружого закону. Щоб збільшити рівень судівництва пропонує змінити закон про платні суддів. Становище адвокатів покращає внаслідок основних змін закону про устрій адвокатури, що його передбачує новеля до цього закону. На його думку польські адвокати повинні мати рішуче перевагу. Ствердив, що гуманітарні методи припинення кари та інші не осягнули своєї цілі і домагався, щоб завести нові кари не виключаючи стерилізації і карання буками. Референт підкреслив, що теперішній міністер справедливости приступив до енергійної боротьби з зловживаннями.

В оживленій дискусії забирало голос кільканацять послів. І так пос. кс. Любельський радив вдержати суди присяглих. Пос. Завроцький домагався зміни девізових постанов. **Пос. д-р І. Волянський** зясував домагання українського населення в ділянці справедливости. Рішуче заявився проти становища референта Сьоди, який хоче ввести до адвокатури критерії віроісповідні і національні. Це небезпека, бо від цього лише один крок до введення політичних критеріїв і таке ставлення справи незгідне з конституцією. Єднання виміру справедливости з такими критеріями є початком кінця виміру справедливости.

Представник жидів пос. д-р Зоммерштайн ствердив м. ін., що антисемітські гасла і тези дісталися вже і до святині Теміди. Теміда зняла перевязку, яка була на те, щоб вона не бачила, якого віроісповідання і національности є підсудний... Нині це кінчиться.

Пос. д-р Ст. Біляк виголосив довшу промову в обороні прав української мови в судівництві. Постанови мовного закону зовсім не вдоволяють українців. Одначе на жаль і тих скромних законних постанов покликані уряди не придержуються. Цю справу порушував вже пос. Целевич на засіданні буджетової комісії. Права мовних законів є не лише на те, щоб

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 11

Українські політики

1907—1914. р. р.

Наслідком цього першого нашого рішучого виступу в Соймі зараз другого дня за приводом маршала Баденього скликано конференцію голов усіх соймових клюбів і постановлено відбувати постійні наради клюбових голов у справі виборчої реформи.

Але польська соймова більшість усе таки намагалась безоглядно переформувати свої основи соймової виборчої реформи проти наших голосів. Тому наша голосна обструкція, що фізично виключала всякі наради і постанови, йшла послідовно і безперервно. **Вона перетривала десять засідань: 45 годин і 42 мінути**, так що польська більшість не могла рушитись уперед і 16. листопада 1910. р. мімікою приймила краєвий буджет.

Ми запротестували рішуче і голосно проти законности краєвого буджету і зробили початок до повалення Галицького Сойму. В справу вдалися намісник Бобжинський і маршал Бадені і в дні 18. листопада 1910. р. переказано всі дотичні внески до комісії виборчої реформи, а намісник негайно **закрив сесію Галицького Сойму.**

Краєвий маршал граф Станислав Бадені сказав відтак на прощання: Нехай не буде між нами **ні переможців, ні переможених.** Переможцем була нині ідея виборчої соймової реформи, за яку боролися всі партії по своїм силам і вірі, а польська більшість принесла дійсну жертву для щасливого полагодження її в будучности.

Коли замкнулися вже брами соймової сесії і там притих гамір нашої боротьби, ми дякували за висказане нам признання громадянства, як це кажеться, народу, та взивали: до вас, селяни, міщани і робітники належить справа дальшої боротьби за виборчу реформу.

Минали роки, а поляки не подавались. Та ми своє робили. Всеж таки до ухвалення соймової виборчої реформи в тому Соймі не дійшло.

Уступив краєвий маршал граф Станислав Бадені, уступив і намісник д-р Михайло Бобжинський. Розвязано той Сойм і в 1913. р. вибрано новий Галицький Сойм на підставі давньої виборчої реформи. Але нас увійшло до нового Сойму не 12, як було передше, а 32 українців та одинокий русофіл д-р Димитрій Марков.

В дні 5. грудня 1913. р. відкрито нововибраний Галицький Сойм і по привітних промовах краєвого маршала графа Адама Голуховського й намісника д-ра Витовда Коритовського, уряд вніс проєкт соймової виборчої реформи. Сойм вибрав тоді нову комісію для виборчої реформи, до котрої від нас увійшли посли Цегельський, Король, Кость Левицький, Макух і Петрушевич.

Ми думали, що вже цим разом негайно покінчимо зі справою соймової виборчої реформи. Але справа не пішла легко, бо польські противники виборчої реформи зачали знову перепинювати працю в комісії. Отсе поведення поляків обурило наших послів у парляменті до того ступня, що в дні 10. грудня 1913. р. наша парляментарна репрезентація на внесок посла Петрушевича вирішила (більшістю голосів) уладити **в парляменті голосну обструкцію** з інструментами, щоб цим способом спонукати парлямент і центральний уряд до зломання польського опору проти виборчої реформи для Галицького Сойму.

А коли ми це виконали, то показалося, що голосна демонстрація українських послів у парляменті не зробила бажаного враження, бо посли інших клюбів не рушились зі своїх місць, а президент Палати Послів д-р Сільвестер виждав цілу годину і як інструменти зачали ослабати, запросив до себе голову нашої репрезентації посла д-ра Костя Левицького і запитав його, як довго ми хочемо демонструвати і чого ми хочемо від парляменту?.. В часі перерви відбувся **конвент сеніорів** і там чеський **посол Крамарж** поставив зараз внесок, щоби зломити українську обструкцію і без дискусії ухвалити всі фінансові предложення, що були предметом нарад тогож дня. На це відозвався жидівський соціяліст зі Львова **д-р Дімманд:** Волімо абсолютизм цісаря, ніж п. Крамаржа! Остаточно справу залагодив президент міністрів граф **Штірк;** рішено, щоби для вдержання поваги парляменту відбути перерване засідання і вирішити справу особисто-доходового податку, а відложити дальші наради Палати Послів до 18. грудня 1913. р., щоб дати ще час до польсько-українських переговорів.

Ось так вийшли ми з того експерименту, бо не все один засіб веде до мети..

Д-р Евген Петрушевич виявляв велику енергію у важніших хвилинах наших визвольних змагань. Поміж послами належав до діячів гостріщого тону.

(Далі буде.)

українське населення могло порозумiватись з владою. Ні! Вже один з авторів мовних законів мін. Ст. Грабський підчас соймової дебати над цими законами в 1924 р. заявив, що їх ціллю є заспокоїти духову потребу — непольського населення вживаючи публично рідної мови, хочби це населення вміло і знало польську мову. Українське населення на теренах львівського, тернопільського і станиславівського воєвідства має вже за собою поважні здобутки в ділянці мовних прав з передвоєнних часів. 19. стаття австрійської конституції з 21. грудня 1867 р. признавала рівноправність всім уживаним мовам у краю і в школі, в урядах і в публичному житті. Українською мовою вільно було послам промовляти в австрійськім парляменті; вістник державних законів видавано також в українському перекладі. Українською мовою вільно було послам промовляти, вносити інтерпеляції та внески у галицькім краєвім соймі; краєві закони і розпорядки краєвого виділу оголошувано побіч польського тексту також в українській мові. Написи на всіх державних урядах, крім військових, були також в українській мові. Якщо йде про мовні права в ділянці судівництва, то сторонам було вільно вживати української мови в слові і письмі на просторі цілого львівського вищого краєвого суду, що обіймав Сх. Галичину і Буковину. Протоколи з розправ і заяви сторін, свідків та знавців списували в українській мові, якщо це була рідна мова сторін. В письмах призначених для сторін мали суди вживати української мови, якщо подання та внески були в цій мові. Також жалоби і внески до найвищих судових інстанцій у Відні могли бути зладжені в українській мові. В гіпотечних справах видавано постанови суду і виконувано вписи в грунтових книгах в мові, в якій зложено подання; навіть печатки нотарів на українській території були обовязково двомовні: польсько-українські.

Мовний закон в польській державі з 31. липня 1924 р. значно обмежив дотеперішній стан мовних прав українського населення, що більше цей мовний закон обмежив навіть мовні права, передбачені законом з дня 26. вересня 1922. року у справі самоуправи львівського, тернопільського і станиславівського воєвідства. Що правда цей закон, що попередив рішення ради амбасадорів з 14. березня 1923 р. у справі державної приналежности Сх. Галичини, не ввійшов дотепер в життя, але принайменше для історії хочу тут пригадати, що статті 22., 23. і 25. цього закону признавали українському населенню куди ширші мовні права від тих, які маємо нині.

Але і цих скромних прав не додержують. І так не зважаючи на відповідні внески сторін суди майже зовсім не виконують постанови передбаченої в статті 2, т. 7. цього закону, на основі якої до присудів, оречень та інших полагоджень зладжених в польській державній мові, мають бути на домагання сторони долучені урядові переклади на рідну мову сторін. Є вже на жаль судді, які вживання української мови сторонами, а в першу чергу адвокатами, зважають за демонстрацію. Серед суддів, головно молодших та наймолодших можна завважити повне незнання української мови. Це без сумніву впливає відемно на вимір справедливости, бо суддя часто не розуміє зовсім свідка, чи пак сторони, хоч відомо, що одною з основ судової процедури є безпосередність. Коли ці відемні явища при одній нагоді порушували перед президентом апеляційного суду у Львові, то на жаль не було можна віднести враження, що для цієї справи мав він належне зрозуміння.

А вже направду годі зрозуміти постанову 4. статті цього закону, на основі якої адвокати, що заступають сторони своєї народности, мають право виголошувати промови в рідній мові лише перед судами на території апеляційного суду у Львові і не мають вже цього права на терені волинського воєвідства, де українське населення має рішучу перевагу. Міністер справедливости у відповіді на заміти пос. Целевича сказав, що в мовних справах нема ніяких суперечок, бо до міністерства не вплинула ні одна жалоба в цій справі. Обставина, що міністерство не має вісток про зажалення з приводу нарушення мовних прав, не доказує ще зовсім, що таких нарушень нема. Вона доказує радше те, що українське населення бачить ці нарушення, болюче їх відчуває і лише з ріжних причин не хоче вносити жалоб.

В тіснім звязку з мовними українськими правами у судівництві остає справа скасування окружного суду в Сяноці в 1934 р., на що вже нині жалувався пос. Моравський. Окружному судові в Сяноці підлягало 10 городських судів, а саме: в Сяноці, Риманові, Буківську, Устриках, Балигороді, Лютовисках, які приділено до окружного суду в Яслі та городські суди в Березові і Динові, що їх приділено до окружного суду в Ряшеві, і вкінці городський суд у Бірчі, що його приділено до окружного суду в Перемишлі.

Коли більшість городських судів по скасуванні сяніцького окружного суду приділено до окружних судів в Яслі і Ряшеві, то тимсамим підлягають вони територіяльно до краківського апеляційного суду, на просторі якого українська мова не має ніяких прав. Ось так адміністраційним розпорядком скасовано ті права, які признавав українському населенню цих повітів мовний закон з 1924 р. Якщо дальше взяти під увагу, що при окружних судах в Яслі та Ряшеві нема ні одного судді чи судового службовика української народности, то навіть безпосереднє порозуміння українського населення зі судовою владою є неможливе, чи пак значно утруднене. Тому домагаємося від міністра справедливости, щоб реактивував окружний суд у Сяноці і привернув українському населенню цієї території втрачені мовні права. Якщо міністество справедливости розгляне обєктивно мовне питання, певно признає слушність нашим домаганням і чимскоріше приступить до законного поширення мовних прав українського народу, згідно з його дійсною силою та національною честю.

Після дискусії відповідав віцемін. Сечковський. Пополудні сойм радив над буджетом міністерства комунікації.

—o—

Ні пяди землі в руки українських селян!

МЕМОРІЯЛ 74 ПОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СПРАВІ ПАРЦЕЛЯЦІЇ В СХ. ГАЛИЧИНІ.

Ще не прогомонів відомий виступ польських старшин резервістів у Львові, які домагались від уряду, щоб не дозволив ні пяди землі передати в руки українських селян, а вже в польській пресі появився новий меморіял за підписами 74-ох польських культурно-освітніх, суспільних, господарських і наукових організацій та товариств зі Львова в таким самим домаганням до уряду. Цей меморіял зайвий раз доказує, що майже всі польські організації і ціле польське громадянство в Галичині проняті вшехпольським духом і ставляться крайнє вороже до найслушніших вимог українського народу. Отже польські організації не цураються навіть оперувати неправдивими фактами у своїм меморіялі, щоб лише зробити натиск на уряд та осягнути свою ціль. Автори меморіялу посунулися так далеко, що кричать про „кривди" польських селян саме тоді, коли всім відомо, що всі польські кольоністи з корінної Польщі дістали майже даром землю, до того на дуже догідних умовинах сплати та величезні позички в державних банках.

Так у меморіялі читаємо такі неправдиві факти, що — мовляв — українці дістали по війні 220.000 га з понад 300.000 га розпарцельованої землі, зате в польські руки перейшло ніби то ледви 30 прц. землі. Оперуючи такими цифрами, автори меморіялу бідькаються, що поляки втратили у великій мірі основу, яка

„від віків запевняла їм розвиток на терені трьох східно-галицьких воєвідств і де земля, призначена на парцеляцію, майже від віків у цілости була польською власністю(?). Грізне це явище бє по інтересах держави і в майбутність осілих тут поляків. Майже самовільно вивласнюємося(?) у власній державі"...

Далі автори меморіялу запевняють, що саме польські покоління своєю працею піднесли цивілізацію і культуру тих земель без огляду на національність і боронили їх від небезпечних впливів Сходу. Домагаються теж, щоб уряд опрацював парцеляційний плян під кутом безоглядного вдержання дотеперішнього польського стану посідання на цих землях і щоб цей плян виконувано в порозумінні зі суспільними польськими організаціями.

Нижче подаємо ще текст резолюцій, що їх автори долучили до меморіялу:

„1) Прискорене темпо парцеляції слід припинити і перевести парцеляційну акцію спокійно на основі пляну та згідно з засадою, що польську землю слід доконче зужити лише для зміцнення польського елементу.

2) В усякій парцеляційній, комасаційній і меліораційній акції слід передовсім брати під увагу інтерес польського населення, дуже покривдженого (??) дотеперішнім ходом парцеляції, та безоглядно вкоротити всяку самоволю в диспонуванні землею на некорисіть польського стану посідання — під загрозою гострих кар.

3) Безпека держави вимагає, щоб використанням цілого запасу землі, що ще залишився, пересунути межу сильного польського населення зі заходу дальше на схід і відповідним перегрупуванням створити сильну основу польської національности на терені трьох полуднево-східних воєвідств.

4) Наділювання землею мусить відбуватися у постійнім звязку з польською акцією в церковній, культурній, суспільній і господарській ділянці, яка змагає до зміцнення польського елементу".

Вкінці автори меморіялу висловлюють своє переконання, що уряд візьме під увагу їх домагання. Одночасно запевняють, що „польське населення зуміє з успіхом протиставитись усякій акції, що в якийнебудь спосіб била би в інтерес держави та її суцільність".

Ось так східно-галицькі поляки хочуть застрашити уряд зростом українського стану посідання саме тоді, коли наше село буквально душиться на своїх нивках і примирає з голоду. 80 прц. карловатих господарств в українському селі — це в першу чергу наслідок дотеперішньої польської кольонізаційної акції на українських землях. Одначе автори обертають кота хвостом, щоб лише осягнути свою ціль: не допустити українське населення до купна землі

—o—

Німеччина проти висилки добровольців.

ПАРИЖ, 17. 2. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє з Берліна: Німецькі дипльоматичні кола заявляють, що німецький уряд негайно видасть розпорядок, заповіджений у німецькій ноті до британського уряду з 24. січня, який забороняє вербувати та висилати німецьких громадян до громадянської війни в Еспанії.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ВИЗНАЄ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Відповідаючи на інтерпеляції, льорд Кренбурн заявив учора в палаті громад, що британський уряд не думає визнати уряду ген. Франка.

БОЇ.

Національне командування повідомляє, що у провінції **Леон** національні війська відбили завзятий наступ ворога. Дивізія Авіля здобула ворожі становища на відтинку **Робледо де Чавеля**; згинуло там 20-ох червоних. На відтинку **Харами** національні війська випростували свої позиції та спричинили великі втрати ворогові. Ворожі наступи з відтинка **Маха де Гонда** на Ляс Розас відбито з великими втратами, подібно і на відтинку **Кордови**. На всіх відтинках селяни переходять до національних військ. Зістрілено 4 червоні літаки й один національний. Червоні літаки бомбардували спокійні відтинки, де згинуло чимало цивільних. Комітет оборони Мадриду подає, що на відтинку Харами червоні відбили три ворожі наступи. Національні літаки збомбардували місцевість Таранкон, де згинуло 19 осіб.

Національні літаки

розкинули летючки

над пристанню Альмерія, взиваючи населення піддатися, щоб оминути бомбардування і проливу крови.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Голод і орґанізм людини.

Фізіольоґи віддавна займалися питанням, ся короткотревалий голод є здоровий для людського орґанізму, чи шкідливий. Оба погляди ...ського орґанізму, чи шкідливий. Оба погляди ма... значіння посту для людського орґанізму ма... ють своїх прихильників. Голоси прихильників посту зібрав і оголосив недавно росіянин Девеський. Голодом уважаємо найвищий ступінь поміркування в їжі. Голод чи піст, ріжниться від поміркованої їжі тим, що коли їсти можна постійно, то постити можна лише часово. Лікарі вже віддавна поручають поміркування в їжі, опираючись на статистиці, що вказує на більше поширення всяких недуг (крім заразливих) серед багатіших верстов населення, ніж серед убогих, саме наслідком надуживання у відживі. На думку Ш. Ріше ми їмо втроє більше, ніж цього потребує наш орґанізм. У світовій мемуарній літературі находимо багато споминів про добродійне діяння постів та поміркування в їжі. Венеціянець Корнаро, що вмер проживши 100 літ, написав книжку „Про поміркування“, де м. ін. каже, що був дуже хирлявим аж до 40 року життя, випещений родичами та вигодуваний ласощами. У 40. році життя він перемінив цілком спосіб життя і провадив дієту, що межувала з голодівкою. Небавком його недуги та хирлявість щезли і він, маючи 83 роки, їздив верхи, ходив на гірські прогульки разом зі своїми внуками.

Член французької медичної академії Геніо, що живе досі і має 103 роки, у своїй книжці „Як дійти до сто літ?“ твердить, що властиво людський вік повинен тревати 100 літ; колиж дуже мало людей цього віку доживає, то лиш через непоміркованy їжу та всякі насолоди. На його думку „людина не вмирає, лише сама себе убиває“. Тому, щоб дійти до довговічности Геніо поручає поміркування в їжі та розкошах.

Щоб дослідити, які переміни заходять в орґанізмі людини під впливом голодування, учені фізіольоґи нерідко самі на собі в тім напрямі експериментували. Останньо д-р Нольтеніно оголосив у німецькій лікарській пресі вислідн своїх експериментів. Кілька літ тому він жив довший час споживаючи денно лише пів літри солодженого чаю чи кави. Підчас цього часу він віддавався спортам, відчуваючи при цьому якусь легкість орґанізму „пія евфорію“ („розкішне опяніння“). Недавно Нольтеніно голодував 8 днів. У тім часі він також працював гаряче, приймав пацієнтів, грав у копаного мяча, ходив пішки, літав літаком до висоти 6 тис. м. тощо. Підчас цього посту вченого не покидало добре самопочування. Кілька разів він щоправда відчував утому, але-ж йому вже 41 літ. Згаданий учений виказав, що прикре відчування голоду дається в знаки лише в двох перших днях. Воно повстає як відрух слизної болони кормового проводу. Підчас голодування зменшується потреба сну понижче нормальної. Вкінці учений втратив 25 кґ. на вазі. Утрату ваги пояснює він головно утратою води з тканей тіла. Також обнизився в нього тиск крови і зменшилася містота віддихова. Зате не виказано шкідливого впливу голодівки на нервову систему, серце і мязи. Нольтеніно і другий фізіольоґ Гартман, що мав увесь час Нольтеніна під опікою, прийшли до висновку, що орґанізм людини переносить добре тимчасовий голод, зберігаючи при цьому працездатність.

Про утруднене віддихання носом.

Часто стрічаємо людей, що нарікають на важке віддихання носом, цілим або одною половиною. Причиною того може бути скривлення носової перегороди, переріст носових мушель у даній ямі носа, або врешті т. зв. носові поліпи. Спеціяльно поліпи є прикрі, бо спричиняють часті болі голови.

Затяжні катари носа є також часто причиною т. зв. „говорення крізь ніс“.

Носові поліпи — це вибуяла надмірно слизна болона носа, — їх уважають також незлобними новотворами. Назва цих творів походить від їх форми, подібної до рамен поліпа. Вони можуть мати форму нитковату, кулисту, півкулисту, овальну і в місці, де виростають зі слизної болони носа є вужчі, ніж на обводі.

Носові поліпи виступають головно у дорослих людей, (звиж 20 літ), частіше у мужчин, ніж у жінок.

Розростаючись, вони тиснуть на слизну болону носа і спричиняють болі голови і розширення носа. Подразнення вражливої носової болони спричинює часті катари, що погіршують віддихання в і так мало продувній, затканій поліпами носовій ямі. Коли їх небагато, а мають довгі шийки, тоді при віддиханні, порушаючись зі струєю воздуха, дають враження рухів якогось чужого тіла в носі. Ці прояви можуть виступати також часово, залежно від їх поміщення у даному часі. Також дуже часте пчихання буває часом наслідком дражнення слизної болони носа поліпами.

Вже на підставі цих проявів можна ствердити поліповатість носової ями; часто такі поліпи є у передній частині носової ями так близько, що можна їх безпосередньо оглядати оком.

Назагал вони не грізні, бо крім повищих неприємних проявів не представляють власникові такого носа жадної небезпеки. При носових поліпах часто виступає віддихання устами, а воно є шкідливе для легенів, бо ніс спеціяльно приспособлений для очищування повітря з пилу та його огріття; зате при віддиханню устами до легенів дістається неочищене та неогріте повітря, що спричиняє неприємні прояви, як простуда, катар оззявів (бронхіт), тощо.

Деякі лікарі думають, що носові поліпи можуть бути також причиною грудної дихавиці (астми), тому ліпше їх позбутись операційно, тимбільше, що їх витинають знечуливши місце, без болю.

—o—

Золото видерте землі.

Коло міста Йоганесбурґ у полудневій Африці находяться найбагатші в світі зложжя золота. Одною з найбільших копалень цього „золотого міста“ є „Мен Ріф“, копальня золота глибока на 2.000 м. В копальні працює 5 тис. чорних робітників. Велитенські вентилятори допроваджують до них повітря і вдержують холод. Вентилятори мають гнати 300 тис. $м^3$ повітря на мінуту. Крім цього в копальні є величезна стація водних помп, що гонять рурами по всіх копалищах воду до зрошування стін копальні, щоб унеможливити повставання камінного пилу, що нищить легені робітників.

Золото віддїлюють від маловартних руд розпускаючи при помочі пруського квасу, що не нищить золота. Так можна добути 94—97 прц. усього золота з руди. До перетоплювання добутого золота піску у штаби золота служить спеціяльне заведення. Золото витоплюють у цеголки вимірами 25 цм. × 10 × 10. Така цеголка золота важить ок. 35 кґ. і є варта ок. 150 тис. зол. Сама ця одна копальня випродуковує річно ок. 25 тон золота, себто 6,5 прц. річної продукції цілого світа.

Закладайте кружки і Філії „Відродження“!

СМАЧНІ МОРСЬКІ ВОДОРОСТИ З ВІТАМ. Д.

На Далекім Сході залюбки їдять мешканці тамошних побереж (Китайського Моря, Індійського Океану) свого роду морські водорости з родини „Лемінарія“, що їх викидає на беріг море, чито мешканці побереж виловлюють їх самі. Лікарі зацікавилися, чому простолюддя тих побереж залюбки споживає ці морські рослини. Показалось, що у тих водоростах багато т. зв. альґостерини, а в ній дуже багато вітаміни Д. Вітаміна Д., як відомо, запобігає і лічить кривуху (рахітіс, англійську хоробу) у дітей. Багато є її у трані, який тому добре подавати малим дітям, спеціяльно тепер, у зимі, коли брак сонця, що само діланням своїх промінів витворює у шкірі вітаміну Д. Штучно витворюють вітаміну Д насвітлюючи рід товщевого продукту, ерґостерину, промінями кремінної лямпи.

Отож згадані вище водорости мають так багато вітамін Д, що скоріше лікують кривуху від загально уживаного ерґостеринового препарату віт. Д. Дослідники думають, що альґостерина водоростів далекосхідніх морей завдячує свою лікувальну силу сонячним промінням, що проникають крізь поверхню морського плеса.

—o—

ЗІ СКАРБІВ НАШОЇ ПРИРОДИ.

Небавком мають затвердити новий резерват природи на наших землях — резерват тисів у Княждворі к. Коломиї. Ці цінні дерева находяться в надлісництві Шепарівці у державних лісах, над Прутом. Є це найбільший ліс тисів в Европі. Щоправда багато цих цінних дерев знищили підчас війни австрійські війська, уживаючи тисових пнів як стовпиків до засіків з колючого дроту; російська артилерія знищила теж чимало цих прегарних дерев. Щоб запобігти дальшій загибелі княждвірських тисів, треба ще урегулювати ріку Прут, що своїми виливами нищить стрімкий беріг, де ростуть тиси.

—o—

РОГІВКА З МЕРЦЯ ДЛЯ ЖИВОГО.

У Женеві на одній клініці перевів проф. Франческетті цікаву і трудну операцію перещіплення очної рогівки. Один хорий зголосився на очну клініку з тяжким схорінням ока, що загрожувало йому сліпотою. Проф. Франческетті пересадив на рогівку хорого ока кілька верстов витятих з рогівки свіжо вмерлої дівчини. Прищіп принявся і по короткім часі хоре око почало оживати і недужий мабуть урятує своє око.

—o—

ПОЛОТНО З МОЛОКА.

Вже появилася у продажі тканина випродукована з молока, чито з казеїни (сира). Казеїнова тканина є менше витримала ніж вовняна, зате ліпше барвиться. Зі 100 кґ. центрифуґованого молока одержують 3 кґ. казеїнової матерії; вона є тепла і мягка.

Виріб полотна з молока опатентовано у всіх краях. Найбільше роблять її в Італії бо аж 150 тис. л. молока денно переробляють на тканину; у Чехословаччині ок. 100 тис. На днях мають відкрити в Польщі фабрику полотна з молока, що самособою викликало обурення фабрикантів природних тканин.

ЯК ВІДВИКНУТИ ВІД АЛЬКОГОЛЮ.

Як відомо тяжко пяниці відвикнути від алькоголю. Лікарі придумують до цього ріжні способи. Ось д-р Фрайзе з Бразилії подав новий спосіб обридження пяницям алькоголю. Він додає витяг з популярної рослини „Менянтес тріфолія“ до пива чи вина. Додаток цього витягу не зміняє смаку напитку, зате спричинює обридження до нього. Д-р Фрайзе хвалиться добрими вислідами своєї методи; його пацієнти пють менше, більше працюють і уладжують значно менше число пяяцьких авантюр.

—o—

НАЙЛЕКШЕ СТАЛЕ ТІЛО.

В Інституті Франкліна в Світмор у Півн. Америці витворено найлекше стале тіло. Є то відміна найлекшого металю літу, що має атомовий тягар 6 (при атом. тягарі водня 1). Той новий металь є несамовито легкий; він всього вдвоє тяжчий від ґазу гелю, що ним виповнюють бальони. Той найлекший металь витворив фізик Рембоґ електромагнетичною методою. Безумовно відкриття цього легкого як ґаз металю матиме велике значіння в фізиці і промислі.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Апарат який мірить правду.

Американські часописи розписуються багато про поліграф — апарат, який реєструє правду і брехню. Досвіди переведені з поліграфом дали сензаційні висліди. Американський репортер так описує один із дослідів:

Таємнича коробка.

— Ми сиділи в пустій кімнаті — лябораторії „університету Норд Вестерн у Шікаго — пише д-р Пренґль. Перед нами стояв на столику малий апаратик, що виглядав, як мала коробка. Був це поліграф Келера т. зв. „апарат правди". Мене допитували при помочі цього апарату, яким керував сам винахідник проф. Келер.

— Чи ви їли сьогодні снідання? — питався він спокійним голосом.

— Так.

— Чи ви приїхали до Шікаго залізницею?

— Так.

— Чи ви не мали клопотів з вашими статтями?

— Ні.

Остання відповідь була очевидною брехнею, бо чи є такий вчений або журналіст, який не мав би клопотів у звязку зі своїми статтями. Я в душі тішився, що проф. Келер не ставив дразливіших питань, бо лінія, яку я бачив на реєстраційній таблиці, оказувала за кожним разом, коли я збрехав.

В чому криється тайна апарату?

Фізіольоґи і психольоґи знають від давна, що людський орґанізм підпадає під впливом страху, або інших зворушень деяким незалежним від людської волі змінам. Кожному трапляється, що в таких випадках вдаряє йому кров до голови. Ця підсвідома реакція вияснює засаду, що на ній Келер побудував свій поліграф. Реєструє він зміни у ритмі віддиху, живчику і в тисненні крови. Поліграфу уживають в університеті „Норд Вестерн" у Шікаго. При помочі цього апарату допитували вже більше, як 15.000 осіб і їх брехню відкривали з дуже високим відсотком докладности. Державна поліція стейтів Мічіґен, Пенсильванія і Род Айленд вживає поліграфу при допитах злочинців. Також поліції інших американських міст користується з доволі великим успіхом поліграфом.

Організм реаґує підсвідомо.

Більшість обвинувачених не боїться поліграфу і багато є таких, які думають, що не відповідаючи на питання зможуть виминути контролю апарату. Очевидно, що їхнє переконання наскрізь хибне, бо людський орґанізм реаґує підсвідомо на всі питання, які торкаються вини обвинувачених. Майже 75 проц. осіб, які переконалися, що апарат проти їх волі записує брехню, признавалися зовсім отверто до своїх злочинів і складали найдокладніші зізнання.

Один злочинець, який добувався до каси, застрілив власника дому, що приловив його на злочині. Поліція придержала у звязку з тим злочином 5 підозрілих людей і почала їх допитувати при помочі апарату Келера. Питання не мали безпосереднього звязку з убивством і дотичили тільки місця злочину і домашньої обстави.

Всі арештовані були дуже схвильовані, але ніодин не реаґував сильніше на питання. По двох днях арештовано ще кількох мужчин. Перший із них не виказав при допитах ніяких познак брехні, зате другий з черги реаґував дуже сильно на питання що до внутрішнього уладження кімнати, де виконано злочин. Негайно поставили арештованому безпосередні питання: „Чи намагалися ви розбити касу?" — „Чи застрілили ви людину?" Арештований заперечив, але поліграф зрадив його. Коли злочинцеві показали висліди слідства, він признався до вбивства.

Як відбуваються допити?

Допити з поліграфом відбуваються зовсім просто. Той, що його допитують, сидить в ізольованій, тихій кімнаті. Обсерватор приміщується з апаратом зі заду. До передрамени допитуваного прикріплюють апарат подібний до апарату, що при його помочі досліджують натиск крови. Довкола грудної клітки допитуваного йде гумова рурка т. зв. „пневмограф". Порожні гумові рурки лучать пневмограф і наложений на руці апарат з двома металевими барабанчиками. До барабанчиків прикріплені відповідні олівчики, які рухаються, коли ритм віддиху або натиску крови змінюється під впливом ставлених питань. Рух олівців лишає на рухомій паперовій ленті, криву, ломану лінію.

Поліграф віддає неоцінені заслуги також при викриттю злочинців у приватному життю. Нпр. всі банки мають страти при недокладнім обчислюванні більону. Деякі недокладности є справді наслідком неуваги персоналу, але нема сумніву, що бувають випадки доцільної крадіжі. Один банк у Шікаго тратив з причини неуваги таких помилок 1200—1500 долярів річно. Після допитів проф. Келера, управа відправила кількох урядовців.Колиж інші урядовці довідались, що з ними переводитимуть що якийсь час досліди поліграфом, недокладности при обчислюванях більону впали до 500 дол.

Поліграф — всезнайко.

Коли обсерватор вміє відповідно поводитись поліграфом, може приневолити допитуваного признатись де сховані гроші, або якунебудь іншу добичу. Проф. Келер нераз осягав ріжні успіхи, але їх не проголошували, щоб не деконспірувати методи.

З панцирного авта заграбили злочинці 100.000 долярів. Грабіжники втекли, але по тижневі схопила їх поліція. Відбитки їх пальців годилися з відбитками на панцирнім авті. Грабіжники признаються до нападу. „Отже де є ті 100.000 долярів" — питається поліція. „Знаємо, але не скажемо". До помочі взяли поліграф і плян міста, де імовірно злочинці сховали гроші. Обсерватор показує на одну, другу, третю дільницю і питається:

— Чи тут сховані гроші?

Злочинці мовчать, але натиск крови зраджує їх за кожним разом, коли обсерватор є на добрім сліді. Поле досліду на пляні міста зменшується чимраз більше і вкінці допити доводять до того, що злочинці, хоч не хоч, показують місце, де вони скрили гроші.

Як допитували жінку Гавптмана.

Кілька місяців перед виконанням смертного присуду на Гавптмана, зголосилась його жінка до лябораторії „Університету Норд Вест" і заявила, що хоче зізнавати при помочі поліграфу. Крім того заявила, що намовить поліцію в Ню-Джерсі, щоб її чоловіка також допитували при помочі поліграфу.

Проф. Келер запровадив її до кімнати дослідів і запитав її скільки вона має літ.

— Ви не відповіли правди — сказав лагідно коли дістав відповідь Гавптманової.

Відтак при помочі поліграфу устійнив її правдивий вік. Збентежена Гавптманова зрезиґнувала з дальших допитів і, очевидно, не робила теж ніяких заходів, щоб її чоловіка допитували при помочі поліграфу.

Поліграф може спричинити правдивий переворот у людському житті. Покищо він ще не є зовсім добре видосконалений, але, хто зна, може за кілька чи кільканацять літ можна буде читати навіть людські думки.

МІЛІОН ПРИМІРНИКІВ ОДНОЇ КНИЖКИ ЗА КІЛЬКА МІСЯЦІВ.

Молода американська письменниця Маргарета Мичель, з Атлянти, написала першу свою повість п. з. „Ган від ді Вінд", (Авторка має на думці, що старі звичаї й традиції на Полудні „пішли з вітром" після громадянської війни). Книжка має більше як 1,000 сторін друку.

Її видали минулого літа. Авторка надіялася, що продадуть яких 5,000 примірників, а що повість по 3 доляри за примірник, отже вона сподівалась заробити кілька тисяч долярів. Тимчасом за кілька місяців продали міліон примірників цієї повісти. Авторка дістала прибутку з розпродажі більше як міліон долярів й відразу стала міліонеркою. Вона „побила" Герві Еллена, автора повісти „Антоні Адверз", яка теж займає понад 1000 сторін друку й добула велику славу, але якої за кілька років не продано більше, як 800.000 (теж по три доляри за примірник).

Молода повістярка Маргарета Мичель писала свою повість (це історична повість з часу громадянської війни в Америці) поволі, цілих 10 літ. Вже навіть була її покинула й не думала друкувати. Аж нараз як видали її, вона відразу добула славу, розголос і гроші.

Повість не збудована так зразково, як в новітних часах вимагають цього від повістярів, але авторка пише дуже цікаво, так що захоплює читача. Тисячу сторін читають міліони людей в Америці з напруженим зацікавленням. Тому тепер хотять в Голівуді зробити з тієї повісти сценар для фільмової драми. Авторка заробить ще більше грошей.

ПОДАТКИ НА ВЕЛИКІ ЗАРІБКИ В КАЛІФОРНІЇ.

В Голівуді (Каліфорнія) фільмові зірки заробляють від 50,000 до 500.000 дол. річно. Але великі федеральні зарібкові податки, які степенуються, „пожирають" з того дуже багато. До того є ще малий стейтовий податок.

Хто заробить 50,000 дол., платить на податок 22%, значить 11,000 дол. Хто заробить 100.000 дол., платить на податок 40%, або 40 тисяч дол. Хто заробить 200,000, платить 58% на податок, це є 116,000 дол.

Хто заробить 300.000 дол., віддає на податок 65%, або майже дві третини заробітку.

Хто заробить 400,000 дол., платить як податок 70%, значить більше, як дві третини заробітку.

Хто заробить 500,000 дол., платить в податках 74%, або майже три четвертини. Це значить, що для себе заробить тільки трохи понад 125,000 дол., а для федерального уряду і для стейту Каліфорнія близько 375,000 дол.

Отже хто як хто, але уряд повинен бути задоволений тим, що фільмові зірки в Голівуді одержують високі платні.

—o—

14-ЛІТНІЙ УБИВНИК.

В Сібію (Румунія) трапився недавно жахливий злочин, що його вчинив 14-літній хлопець Льоре Нолян. Підчас забави посварився він з 12-літньою дівчинкою Юлією Руна і підчас сварки вийняв раптом револьвер і застрілив свою товаришку на місці. Після вбивства хлопчина втік у невідомім напрямі.

—o—

ОРИҐІНАЛЬНІ ПАЧКАРІ.

На румунсько-мадярськім кордоні переловили пачкарів девіз, які хотіли перекопати прохід попід кордон. Їх арештували в ночі підчас роботи.

Плян парцеляції землі у Польщі.

Згідно з плянами парцеляції великих земельних маєтків у Польщі призначено на рік 1937 на парцеляцію 64.000 гектарів землі, з чого 4 тисячі гектарів на Поліссю і 2 тисячі гектарів у станиславівськім воєвідстві, які вже розпарцелювали в більшій частині між поляків зі заходу. На Волині мають цього року розпарцелювати 8 тисяч гектарів, у тернопільськім воєвідстві також 8 тисяч гектарів і 7 тисяч гектарів у львівськім воєвідстві. Розпорядок ради міністрів про парцеляцію на 1937 р. обовязуватиме від 15. ц. м. Одночасно рада міністрів оголосила парцеляційний плян на 1938 р. Згідно з цим пляном 1938 р. на Поліссю розпарцелюють 2 тисячі гектарів, в тернопільськім воєвідстві 5 тисяч, у станиславівськім 3 тисячі, у львівськім воєвідстві 2 тисячі гектарів землі.

Найкращий кандидат на посаду.

В одній варшавськім щоденнику появилося недавно оголошення поважної фірми яка шукала торговельника на провідне становище з розмірно великою платнею і з застереженням, що кандидат має відзначатися підприємчивістю, розумом та енергією. Коли на оголошення зголосилося до згаданої фірми кількадесять молодих людей з першорядними кваліфікаціями, управитель фірми, перепросивши всіх найввічливіше, попросив, щоб кожний зі зголошених показав йому, що має в портфелю. Більшість із кандидатів на посаду, дуже радо погодилися на просьбу директора. Тоді він переглянув їхні портфелі, усіх звільнив крім одного, з яким зараз підписав умову.

Щасливий торговельник, підписавши умову, зараз таки спитав свого директора, що знайшов він такого в портфелі, що дало змогу вирізнити його з усіх кандидатів. Директор не робив з того таємниці і признав отверто, що „тим чимось" був льос до першої кляси трицятьвосьмої державної льотерії. Директор зовсім правильно вважав це як доказ розуму і підприємчивости свого будучого помічника.

На звернену увагу, що преціль інші кандидати могли мати свої льоси дома, директор відповів, що таки волів такого, який той певний доказ можливости свого щастя носить обережно при собі.

Тепер цей молодий чоловік працює вже на своїй новій посаді у фірмі і поважно рахується з тим, що по тягненню зможе вложити до неї якусь власну пайку.

Нема в цьому нічого неможливого.

---o---

Новий поліський віцевоєвода.

ВАРШАВА, 17. 2. ПАТ. Міністр внутрішніх справ іменував повітового старосту в Радомі Юрія де Трамекура віцевоєводою та поручив йому рівночасно тимчасово виконувати обов'язки поліського воєводи.

---o---

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ПРО ЩО ЇМ ВІЛЬНО РАДИТИ

(ВУ) Рада народніх комісарів УССР затвердила на останньому засіданні програму досвідів з кухонною сілю як навозом для цукрових буряків та продовжила термін полювання на кожушкові звірята.

ЗАБАВА В ДЕМОКРАТІЮ.

(ПАТ) Вступна стаття „Ізвєстій" нарікає на те, що влада нарушує статути колгоспів, „ломлючи демократичні засади". Предсідників колгоспів усувають адміністраційним шляхом, про найважніші справи колгоспів рішають, не рахуючися з думкою колгоспників.

ШКОЛЯРІ БЕЗ ЗШИТКІВ.

(РО) „Комсомольська Правда" з 12. ц. м. жаліється на недостачу зшитків у совітських школах. Школярі пишуть на старих часописах, між рядками книжок тощо; коли хто дістане зшиток, вихісновує його двічі: раз пише олівцем, опісля чорнилом.

Літературний вечір у Сокалі.

Під гаслом пожвавлення книгарського ринку метка філія т-ва „Просвіта" в Сокалі улаштувала 12. лютого літературний вечір, в якому взяли участь спеціяльно запрошені зі Львова молоді письменники при участи мистецької школи арт. Л. Кривіцької (що сама з причини недуги приїхати не могла). Все це дало живу імпрезу, на яку зібралось дуже поважне число сокальського громадянства.

Рецитатори: п. Рута Темницька, І. Варцаба, Я. Масляк та з місцевих Б. Стефанишин, що ні в чому не уступав львовянам, дали цілу низку мистецьких інтерпретацій творів Антонича, Вільде, Гординського, Королеви, Косача, Кравцева, Липи, Маланюка, Ольжича, Самчука та двох молодих авторів Ткачука й Жарського, що обидва вклали багато праці в технічне улаштування вечора. Скоро витворився між публикою та виконавцями живий звязок, а виконані твори залишили помітне враження на присутніх, що по закінченні вечора кинулися придбати собі в імпровізованій книгарні книжки читаних авторів з їх автографами.

Коли порівняємо цей сокальський вечір з нецікавною львівською імпрезою Т-ва бібліофілів, то сокальський треба признати зразковим під мистецьким та організаційним оглядом. Вислів свому признанню дало сокальське громадянство устами радн. Цапяка, що по вечорі прочитав імпровізований веселий вірш про вечір і письменників, принятий бурею оплесків.

Сокаль дав свідоцтво своїх культурних вимог та потреб.

Львовянин.

СЕНАТ.

ВАРШАВА, 17. 2. ПАТ. Нині в год. 10. передполуднем почалося пленарне засідання сенату. Після зложення приречення Конст. Дзєдушицьким, який ввійшов до сенату з львівського воєвідства на місце пок. ген. Поповича, віцемаршал реферував внесок сен. Бобровського у справі доповнення тимчасового правильника сенату покликанням комітету законодатної техніки.

Далі на денному порядку була новеля до лісового декрету.

Довший реферат виголосив сен. Редултовський, який обговорив постанови новелі. По вияснених марш. Пристора перший промовляв у дискусії сен. Мальський. Він гостро напятнував атмосферу, що витворилася наслідком пресової кампанії, „що в ресорті мін. Понятовського панує кримінал". На думку промовця прокуратор повинен розглянути всі ті закиди, або теж притягнути до відповідальности відповідальних редакторів. Ці закиди вирипули саме тоді, коли скінчено з лісними концесіями.

З черги виголосив промову мін. Понятовський в обороні декрету президента про господарку в державних лісах. Всеж таки підчас голосування сенат приняв більшістю одного голосу новелю до згаданого декрету президента, але з одною поправкою і тому то цю новелю розгляне ще раз сойм. Підчас голосування дійшло до інциденту між марш. Пристором та сенаторами тому, що марш. Пристор заявив перед голосуванням, щоб ті сенатори, що стоять — стояли далі, а ті, що сидять — не рушились зі свого місця. Підчас того візвав урядовців секретаріяту, щоб обчислювали голоси.

---o---

Еміґраційні справи.

В СПРАВІ ВИЇЗДІВ ДО АРҐЕНТИНИ І ПАРАҐВАЮ.

Інспектор для еміґраційних справ видав зарядження, на підставі якого еміґрант, що виїздкає до Параґваю і бажає забрати зі собою свойого робітника (наймита), може дістати для нього еміґраційний пашпорт, якщо предложить вимаганий документ. Цей документ мусить потвердити громада і він мусить містити в собі ствердження, що робітник (наймит) є занятий у нього від дня . . ., що він бере його як конче потрібну поміч у господарстві, що обовязується відноситись до нього як до члена своєї родини і що гарантує йому опіку, удержання та винагороду згідно з приписами в іміграційному краю.

Це саме відноситься і до Арґентини.

Робітники (наймити), що виїзджають з родиною еміґранта до Параґваю, мусять мати готівку на купно чеку на 50 золотих пезів та чек кавційний до транзитової візи.

Робітники (наймити), що виїзджають з родиною еміґранта до Арґентини, мусять мати більше як 21 літ і мати готівку на купно чеку на 1.500 паперових пезів та на кавційний чек.

В обох повищих випадках чеки мусять бути виставлені на імя робітника (наймита), навіть якби були закуплені із грошей роботодавця.

ЗРЕДУКОВАНИЙ ЯПОНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

Аґ. Домеї звідомляє: 17. ц. м. в год. 10.20 передполуднем почалися наради буджетової комісії над прелімінарем, що його зложив новий міністр фінансів Юкі. Прелімінар цей у порівнянні з тим, що його зложив попередній міністр, зредукований з 3,038.000.000 ен до 2,769.000.000 ен у видатках. Відповідну редукцію ввели теж у доходах із податків.

---o---

МАСОВІ ГАРАКІРІ СЕКТАНТІВ.

ТОКІО, 17. 2. ПАТ. Агенція Домеї повідомляє: Велику сензацію викликало пять одночасних спроб гаракірі членів „ліги „Ест-діє" перед будинками: поліції, сойму, міністерства закордонних справ, помешканням премієра та цісарською палатою. Ліга має 28 членів, які рішились скінчити самогубством, щоб довести до релігійно-політичної демонстрації. Політичні кола пригадують, що в 1933 р. кількох членів цієї „ліги" легко поранились перед будідійськими катедрами. Їх обвинувачували за плянований атентат на кн. Сайондзі і на ген. Анамуру, шефа японської армії спасення. Одначе слідство виявило їх невинність і від того часу членам ліги дали спокій, бо ст. 28. конституції забезпечує свободу совісти і безкарність самогубств.

НОВИНКИ.

— **Машини до писання і до шиття всяких систем** і приладдя до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин усяких систем — поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 115 2—2

— **Березень — місяць дешевої книжки в Книгарні „Рідної Школи", Львів, Сикстуська ч. 20.** Книгарня „Рідної Школи" продаватиме в часі від 20. лютого до 31. березня цього року багато цінних книжок і нот (понад тисячу заголовків!) по дуже знижених цінах 20—80 прц. Катальоґ тих книжок одержать передплатники журналу „Рідна Школа" на днях з журналом, а також Книгарня вишле цей катальоґ безплатно всім, хто його замовить (замовляти карткою оплаченою значком тільки за 5 сотиків!). Крім поодиноких книжок склала книгарня „Рідної Школи" ще 14 дуже дешевих бібліотек та численні премії для тих, що куплять більшу кількість дешевих книжок. Про всі умовини довідаєтеся з катальоґу, який негайно замовте! Користайте з нагоди!! Купіть дешеву книжку обовязково в Книгарні „Рідної Школи"!!!

— **Академічні Вечорі у Львові.** В неділю 21. ц. м. в год. 18. відбудеться в салі „Української Бесіди" у Львові (Рутовського 22.) виклад на тему: „Основи марксизму". Прелеґент: о. д-р М. Конрад.

— **Продовження конкурсу на проєкт сокільської відзнаки.** Старшина Сокола-Батька рішила продовжити конкурс на проєкт сокільської відзнаки до 1. квітня ц. р. Проєкти слати на адресу: Сокіл-Батько, Львів, Руська 20. Як першу нагороду визначено квоту 20 зол., як другу — 10 зол.

— **З товариського життя.** 15. лютого ц. р. в „жовтій салі" Народнього Дому відбувся дансінг Студентського Кружка „Р. Ш.". Це вже друга з черги всестудентська імпреза, що відбулася в цьогорічному карнаваловому сезоні без алкоголю в буфеті. Та проте велика кількість студентської молоді безжурно і в культурному настрою перевела цілу ніч і ніхто навіть не домагався алкогольних напитків, заступаючи їх до схочу чаєм та содовою водою з української фабрики „Здоровля". Грала знаменита орхестра Костюка, що в неменшій мірі причинилась до успіху забави.

— **Виклади П. Ковжуна в Берліні.** Пишуть нам: Минулої пятниці відбувся у великій викладовій

салі берлінської „Авсляндсгохшуле“ перший з черги виклад П. Ковжуна в серії викладів про українське сучасне мистецтво, уладжений заходом Українського Наукового Інституту в Берліні. Виклад Ковжуна, ілюстрований світляними образами, зібрав чимало авдиторії, між якою були теж проживаючі в Берліні мистці Е. Скорпладська, Ф. Ємець і проф. В. Масютин. Перший виклад був присвячений українському різьбарству, дальші три виклади будуть присвячені українському малярству й монументальному мистецтву.

— **Тиф у Коломийщині.** Усі судові-розправи в Коломиї у процесах, де виступають люди із Ключева Вел., Іспасу, Корнича й Остапковець, відкликано, тому, що там шириться черевний тиф.

ПОДЯКА. Філія Союзу Українок Емігранток у Львові звернулася до місцевих громадянок з проханням допомогти їм в улаштуванні вечірки на фонд допомоги хорим емігранткам.

Запрошені Пані з цілою готовістю погодилися допомогти нам в цьому, але в огляду на невідповідний час для улаштування вечірки вирішили перевести збірку між собою і своїми найближчими.

Ця збірка принесла нам 330 зол. 50 сот. І тому цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку ВШ. Паням: М. Колтуниковій, А. Левицькій, І. Луцькій, Н. Макарушковій, Я. Мудрій, М. Мудриковій, О. Монастирській, І. Павликовській, І. Радловській, О. Цішановській, О. Целевичевій, І. Шепаровичевій, які перевели цю збірку, виказавши цим високу шляхотність і зрозуміння цілі. Дякуємо теж всім жертводавцям, які причинилися до цього.

Той відгук, який знайшов наш заклик у серцях наших сестер і взагалі серед цілого місцевого Громадянства яскраво нам доводить, що взаємною підтримкою можна завжди з успіхом осягнути бажану ціль. — За Управу Філії С. У. Е. у Львові: Голова **Васса Панченко**; секретарка **Тамара Панченко.**

— **Електрифікація Покуття.** Проект створення центральної електрівні для цілої Гуцульщини в Коломиї передбачує обслугу повітів: коломийського, косівського, снятинського, городенського і заліщицького. Електрифікація розложена на 4 річні етапи. Перший рік обіймає розбудову теперішньої електрівні в Коломиї, будову водної електрівні в Шепарівцях, будову лінії з водного заведення в Шепарівцях до Печеніжина і розділяльної сіти в Печеніжині, дальше будову лінії до Заболотова і Снятина, розділяльної лінії в Заболотові, Залучі і Карлові. Кошти реалізації першого етапу праці перевищують пів міліона золотих. В 1938. р. вибудують лінію Заболотів-Гвоздець-Обертин з розділяльною сітею у Гвіздці та Обертині коштом 160 тисяч зол. На 1939. рік призначена будова лінії Коломия-Яблонів-Косів і роздільна сіть в Яблонові, Пістині, Шешорах і Вербіжі коштом 200 тисяч зол. Рік 1940. обіймає будову лінії Гвоздець-Городенка-Заліщики коштом 211 тисяч. зол.

— **Нові почтові агенції** будуть відкриті 22. ц. м. в Торговиці Долішній пов. Городенка і в Перерослі пов. Надвірна.

— **Банкові урядовці погрожують страйком.** У Львові відбулося віче банкових урядовців і службовців щадничих кас у справі акції про заключення збірної умови. Рішено піддержати цю акцію і на випадок дальшого саботування справи Союзом Банків проклямувати окупаційний страйк у всіх приватних касах і касах ощадности.

— **Справа найдених 5.000 золотих.** Дня 17. ц.м. відбулася в городськім міськім суді у Львові розправа Мирослави Гуцуляк, яку заступав адвокат д-р Альтер, проти Едварда Макомаша, власника дібр Деражня біля Томашова Люблинського, якому п. Гуцуляк віддала найдені 5.000 зол. Одначе знахідного п. дідич не хотів заплатити і тому п. Гуцуляк мусіла його запізвати до суду. Заступник дідича д-р Фельд закинув місцеву невластивість, бо мовляв, дідич мешкає постійно в Томашові Люблинськім, далі, що не належиться їй знахідне, бо гроші висунулися йому тільки при плаченні кави в каварні та врешті, що в даним випадку не має пристосування австрійський закон, тільки кодекс Наполеона, який обовязує в Томашові Люблинськім. В цілі переслухання свідків суддя Ліндерт відложив розправу.

— **21 нових шкіл у Рогатинщині.** Як повідомляє ПАТ, в рогатинському повіті вибудовано і почасти викінчено 21 шкільних будинків коштом 330 тисяч зол. Крім того сільські громади проєктують в найближчих роках будову нових 22 будинків і викінчення 6 будинків, розпочатих давніше. З вибудованих будинків є 6 одноповерхових, інші партерові або з мешканнями на піддашу, всі з винятком двох муровані. Готові будинки передано до вжитку в Луківці Урівському, Добринях і Псарах-Деґові, а того два одноповерхові. Побудовано теж 2-поверховий шкільний будинок у Бурштині. Кошти будови в сільських громадах поносять громади, які в останніх роках дістали позички в Т-ві будови вселюдних шкіл, кредитований матеріял з державних лісів і субвенції з фонду праці.

— **Львівська хроніка.** Повітовий староста у Львові Екгард переходить на емеритуру, а на його місце приходить майор Замечек, староста із Замостя. — Адвоката з Дрогобича, д-ра Павла Аллерсберґа обікрали підчас побуту у Львові злодії, витягнувши йому з кишені портфель з готівкою 100 зол. і векслями на 200 зол. — У львівському шпиталі помер 31-літній Герман Легер, власник крамниці в Добротворі, на якого напали бандити і тяжко побили. — Процес за вбиття німецького кольоніста у Візенберґу під Жовквою скінчився засудом Евг. Михальчука на 2 роки і Мих. Самотія на 1 рік вязниці.

— **З хроніки зловживань.** В Долині арештовано Роберта Данцевича, урядовця повітового виділу, занятого у дороговій управі. Як касієр він підробляв квіти, фальшував книги і спроневірив 1.000 зол. — В Кам'янці Стр. арештовано Теодора Кардаша і Володимира Сміщкевича за зловживання на шкоду водної управи. — В Раві Руській арештовано власника цегольні Ів. Беренґерца, що пустив в обіг фальшиві векслі на 15 тисяч зол.

— **Засудили війта.** В Дубні засуджено на 4 роки вязниці б. війта громади Ярославичі, Йосифа Кутибу за грошеві зловживання. Засуджений має крім того заплатити 1000 зол. грівни.

— **Папа виздоровцем.** Як повідомляють з Риму, Папа почувається з кожним днем краще і находиться в стані повороту до здоровля. Болі в ногах уступили і лікарі мають надію, що незабаром Папа вернеться до своїх звичайних занять.

— **Шока за вечерю.** В одному варшавському барі розігралася оригінальна сцена. Якийсь порядно одітий панок не мав чим заплатити рахунку за вечерю. Ходило про кілька золотих. Коли кельнер хотів повідомити про це поліцію, панок витягнув з рота штучну шоку і дав її в застав на рахунок довгу. Кельнер згодився на такий фант, будучи певним, що довжник викупить його на другий день, інакше не буде мати чим їсти.

— **Як чеські комуністи ошукали словацьких еміґрантів?** В чехословацькій пресі счинився великий шум у звязку зі скандальною акцією комуністів, що звербували 2.000 молодих словаків нібито на роботи до Франції, а потім вислали їх до Еспанії на большевицький фронт, де багато з них погибло в боях з еспанськими націоналістами. Частина транспорту їхала спершу крізь Німеччину, одначе німецька влада його завернула. Тоді комунізуюча чехословацька влада вислала транспорти крізь Австрію і Швайцарію до Франції, а звідтам до Еспанії. Кревні і родичі словацьких еміґрантів спершу не знали про їхню долю, аж коли наспіли перші вістки про словаків, поляглих під Мадридом, своякИ ошуканих еміґрантів вислали делеґацію до чехословацького уряду, домагаючись відкликання словаків з еспанського фронту. Одначе чехословацька влада збула цю делеґацію нічим, а совітський посол не хотів навіть з нею говорити. Тепер словацька преса вдарила гостро на уряд, причому цензура всі ті голоси конфіскує. Одно тільки комуністична преса веде дальше яву агітацію за виїздом до Еспанії.

— **Смерть Ганни Рудзінської.** У Варшаві померла 12. ц. м. жінка адвоката Ганна Рудзінська. Покійна добре знана родинам обвинувачених у варшавському процесі, бо відносилася незвичайно щиро до обвинувачених, передовсім до обох обв. дівчат Гнатківської і Зарицької. Покійна сиділа на розправі від ранку до пізнього вечора, аж врешті при кінці розправи запала на тяжку недугу і мусіла відїхати до санаторії. А й тоді кожного вечора її чоловік здавав їй звіт з розправи. Рудзінська була донькою одного з діячів П.П.С. від часу заложення партії.

— **Населення Палестини** з кінцем 1936 р. обчислено на 1,300.000 осіб, разом з чужинцями, що перебувають в Палестині, але без війська та мандрівних племен бедуїнів. На основі віроісповідання населення складається із 796.175 магометан, 384.085 жидів, 108.523 християн і 11.378 інших. Приріст населення за минулий рік обчислений на 58.590 осіб або 4.92 прц. Число магометан зросло на 26.040, з того природний приріст обіймав 25.917, іміграція 123 особи. Число жидів зросло на 28.933, з того на природний приріст припадає 7.750, на іміграцію 21.183 осіб.

— **Книжка Ґебельса заборонена в Румунії.** Румунське міністерство внутрішніх справ відобрало дебіт книжці Ґебельса п. з. „Большевизм в теорії та практиці“.

— **Німецькі жиди в Гайфі.** В палестинському портовому місті Гайфі осіло 8.000 жидів з Німеччини або 22.9 процент усіх іміґрантів з Німеччини у Палестині. В Тель-Авіві вони творять 34.3 прц., в Єрусалимі 11.4 прц. Більшість це ремісники і робітники, менше є купців.

—o—

З кіна.

КІНО: „СТИЛЕВЕ“.

(ет) „Антени світа“ — це заголовок нової ревісвої програми в цьому кінотеатрі. На чолі виконавців висувається балетна група К. Островського, колишнього танцюриста львівської оперетки, яка користуючись напричуд гарними строями, створює для ока незвичайно миле видовище. Ю. Белявський подобався цим разом пародією танга „Коли вернешся“ та був примешений до наддатків. Еспанський вокальний дует Саба де Фогт все ще цікавить і захоплює численну публику. У ревії крім цього кілька характеристичних сценок і виступи В. Моравської. Двогодинна програма задовольняє публику під кожним оглядом. На екрані емоційна фільма „Останній з Моґіканів“.

Цікава автомобілева трансакція.

Жінка одного зі шлеських промисловців недавно продавала свій уживаний автомобіль. Між кандидатами на купно було кількох, що давало молодій автомобілістці досить високі ціни, однак власничка обставала при тому, що авто, якому завдячувала стільки приємних хвилин, віддасть тільки в добрі руки.

Тоді виступив пан Віктор Болеста з Мислинець і казав, що на останній льотерії виграв 5000 зол. і є схильний дати їх за це авто.

Автомобілістка мала довіря до купця і годилася на пропоновану ним ціну, але хотіла мати певність, що пан Віктор є чоловіком поважним і розумним.

Коли пан В. показав льос до 38. льотерії зовсім переконав клієнтку.

— Беріть моє авто — сказала з переконанням. — Знаю, що Ви ані йому, ані собі з ним кривди не зробите. Інша легкодушна людина, могла би його скоро розбити, але хто раз виграє, **грає дальше**, є запевно розумний і обережний. Це мені вистарчає.

Пан Болеста вже від кількох днів є власником авта та їздить ним щодня до праці з Мислинець до Катовиць. Часом зупиняється перед декотрими кольктурами але ніколи не переступає 50 км. на годину.

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Українська фільма в Городку. Дня 17. м. м. уладжено заходом кооперації та Українбанку в Городку „День Ощадности". В год. 5. попол. в салі „Помочі" відбулася святочна академія, на програму якої зложилися промови, деклямації та виступи хорів з повіту. Атракцією цього вечора було висвітлювання фільми української продукції „Фотофільм". На зміст цеї фільми складалися образки з життя і праці в наших промислових заведеннях, як фабрика цикорії „Луна", пасти „Елегант", муштарди „Міка", чорнила „Атра" та шевських кілків „Дендра". Крім цього найбільш захоплювали досить численно вібрану городецьку публику репортажі з Гуцульщини (частинно в живих красках) та зі свята „Рідної Школи" у Львові в червні 1936. Світлив п. Юліян Дорош зі Львова, який рівночасно сам фільму накручував. Новому починові на незнаній для нас досі ділянці слід побажати якнайкращих успіхів.

Забава без алькоголю. Дня 6. лютого ц. р. відбулася заходом місцевого громадянства забава за запрошеннями для місцевого міщанства та інтелігенції, щоб зібрати деякі фонди на місцевий сирітський захист, яким управляють ОО. Служебниці П. Д. М. Хоч на забаву прибули в малому числі городецькі міщани та дещо з інтелігенції, забава тривала до 7 год. рано. Буфет в управі пань зі Союзу Українок, грала оркестра Телюків.

Нема катехита в гімназії! Після перенесення на емеритуру довголітнього катехита городецької державної гімназії о. д-ра Ігнатія Цегельського був від січня 1936 р. катехитом гімназії о. Мармаш. Тепер скінчився о. Мармашеві контракт і наша гімназійна молодь лишилася без духовного проводу. Ще від півроку нема науки гр.-кат. релігії. Варто, щоб наші церковні круги і власти занялись цею справою.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя українських купців і промисловців. 31. м. м. в салі „Української Бесіди" відбулися 12. Загальні Збори Філії Союзу Українських Купців і Промисловців у Станиславові. Збори відкрив голова дир. Синишин, що привитав делегата Матірного Т-ва п. Кабарівського та всіх приявних. Після того повстанням з місць учтовано память бл. п. Павліковського, члена Т-ва. По відчитанні протоколу з попередніх Зборів здавав уступаючий виділ звіт з діяльности. Зі звіту дир. Синишина довідались ми, що число членів із 40 зросло до 82, що є дуже відрадним явищем, хоч з другого боку ще около 140 купців не є членами Т-ва. Дальше згадав дир. С. про те, що мин. рік був роком ювилейним: 10-ліття Філії, яке Т-во відсвяткувало, як це зрештою добре знаємо, дуже врочисто й удатно. Виділ Філії влаштував низку анкет з фаховими рефератами та брав активну участь у всіх працях на полі національному й суспільному. Заходом Виділу отворено у Станиславові гуртівню, що треба зачислити до великих наших здобутків. Розвій тої установи залежить виключно від самих купців. Опісля здавав касовий звіт п. Стебловський. З того звіту довідались ми, що чистий маєток Т-ва є 1084.74 зол.; в касі є 668.42 зол. готівкою. Рівночасно із збільшенням членів зросли помітно вкладки. Каса Т-ва виплатила на добродійні цілі 128.20 зол., себто 30 прц. із зібраних вкладок. Подрібне й дуже точне зіставлення зависть найменших видатків і приходів виказувало, що п. Стебловський надзвичайно совісно він своє діловодство, що треба спеціяльно підкреслити. Після звітів поставив п. Купченко в імені Контр. Комісії внесок на признання абсолюторії уступаючому Виділові. Почалася дискусія, що виявила дуже поважний і річевий підхід дискутантів до всіх справ. По признанні абсолюторії уступаючому Виділові вибрано на внесок комісії матки новий у такому складі: голова дир. Синишин, члени пп. дир. Іваанець, дир. Шевчук, Підлуський, Дуда, Нарожняк; заступники Петраш і Книгиницький. До Контр. Комісії увійшли пп.: дир. Сігурович, Стебловський і Купченко. По виборі виголосив цікавий фаховий реферат п. Кабарівський. Після реферату відбулась дискусія, в якій забирало слово багато присутніх, порушуючи річево справи фахові. Довгу й живу дискусію викликала справа створення купецького банку, започаткована дир. Сігуровичем, що довгі вже роки робить у цьому напрямі заходи. Справу заснування такого банку і фінансової допомоги купцям віддано до полагодження новому виділові, який, віримо, справу в слід наладнає. При кінці ухвалено низку резолюцій: 1) Заг. Збори Філії СУКіПр. у Станиславові взивають усіх купців Станиславівщини до масового членства в СУКіПр. 2) Заг. Збори взивають усіх купців обовязково й точно передплачувати становий орган „Торговля і Промисл". 3) Заг. Збори закликають українське громадянство зрозуміти свій нац. обовязок і поладнувати свої торговельні запотребування лише в українських торговельних станицях. 4) Заг. Збори пятнують брошурку п. Гаврилка як памфлет на наше купецтво і вважають шкідливим для української нації безпідставно очорнювати купецький стан. На цьому голова дир. Синишин замкнув збори, які, треба признати обєктивно, були дуже річеві й поважні та впевнили нас, що українське приватне купецтво йде у нас правильною дорогою. **Б. Л.**

ЖИТТЄВІ МИГУНЦІ.

Циганські клопоти.

Сьогодні дістала наша редакція листа, що його всі ми прочитали по черзі від першого до останнього рядка.

Королівський лист... зі самого Борщева.

Пише „презес ради циганів" Йосиф Квек про свої циганско-королівські клопоти. В дословній реляції ціла справа представляється так:

Wielka senzacja u Cyganów!!!

Niebywałe tajemnicy zniknięcia córki Mateusza Kwieka. 22 letni Stefan Waliuk od dłuższego czasu zakochał się w małej letni Cyganki Marja Kwekówna której Stefan Waliuk namawiał ją aby skradła od swego ojca 350 Zł: gotówce oraz medajłyk z lancuszkim. Które zniknięli dnia 8./II. 1937 roku z Borszczowa. (Трохи невиразно, хто зник, „цурка" чи „медайлик").

Злодій дівочого серця, „медайлика" і грошей виглядає менше більше так як кожний інший чоловік середнього росту з круглим лицем і чорним волоссям, але замітний він тим, що „**kapelusz jasny i ponpki czekoladowy w butach**".

Вона?

„Ona zaś niska, pełna, czarna."

Справді привабливий опис. Не знати на що циганський злодій сердець більше злакомився — на „низьку, повну, чорну", чи на 350 зол.

„Waliuk pozostawił 18 letnią żonę i dziecko 1½ roku. Zbiegł z siostrą żony swoją."

До листа долучив циганський вельможа знимку злочинця, якої не можемо, на жаль, на його прохання помістити, хоч циганський Дон Жуан має справді фотоґенічне лице.

„Ktokolwiek zna ślady ich proszę podać w najbliższe władze za wynagrodzeniem od Króla Cyganów."

Крім того пише ще нам „презес ради Циганів" Квек Йосиф, що:

„15 maja 1937 odbędzie się wielki zjazd wszystkich Cyganów całej polski w Warszawie. W tej uroczystości biorą udział około 8.000 Cyganów. Na tej uroczystości będzie obecny brat zmarłego króla Mituleska, który obecnie jest na tronie. O zniżky podruży będzie ogłoszony w najbliższem czasie w Gazetach.

Król polskich Cyganów będze w marcu w Redakcyi u Pana Redaktora. Proszę o najrychlej umieszczenie w Gazecie „Diło" kreślam się z poważaniem

Józef Kwiek P. C.

— — — — — —

Можемо заспокоїти пошкодованого, що „низька, повна, чорна" вернеться сама, ...як не стане 350 зол. і „медайлика".

Члени нашої редакції обіцюють Королівській Величности всяку поміч включно до того, що готові притримати на вулиці або в каварні несовісного Дон-Жуана. Жалуємо, що в цьому листі не найшли ми теж фотографії „сестри жінки своеї", бо якби вона блукала сама по Львові, то можна би її зібрати гроші на поворот до дому.

Щодо заповіджених Королівських відвідин у нашій редакції, то ми є у великому клопоті. Хоч брама „Просвіти" виглядає як за королівських часів, але сходи і вищі поверхи ще зовсім неприготовлені на приїзд короля.

Можемо тільки від себе запевнити Короля Циганів, що всіх його підданих витаємо у себе дуже радо. Минулого року дві молоді циганочки виворожили членам нашої редакції багато доброго і якби не наша власна вина, то все це булоб справдилося.

Гіякинт Брунька.

Дорогоцінний годинник.

До одного з лодзьких продавців старовини прийшов молодий чоловік зі старим годинником, який сам збудував та який хотів оставити у продавця до комісов. продажі. Продавець був би згодився, але молодець визначив ціну 1200 зол., на думку продавця таку високу, що не можна було дійти до порозуміння. Тоді молодець домагався тільки, щоб він сам в крамниці міг представити клієнтам свій годинник, в заміну за що пропонував продавцеві 300.— зол. комісового.

Купець згодився на ту пропозицію і вже того самого дня заробив свої 300 золотих.

Виявилося, що годинник вибивав не тільки години, але і дні, крім цього мав вмонтовану у свій механізм малу грамофонову плитку, яка рішала про його високу вартість. Коли молодець презентував його першому в крамниці клієнтові, той, хоча годинник видзвонював гарні дні і години, не хотів за нього дати більше як 250 зол. Але молодий урядовець попросив клієнта, щоб він сам пересунув вказівки на кілька днів наперед аж до четверга. Клієнт попробував це і якеж було його здивування, коли побачив дату 18. лютого почув з годинника жіночий голос, що виразно вимовляв ті слова: „Прошу не забути, нині перший день тягнення 38-ої державної льотерії".

Виявилося, що механізм викликує аналогічні слова перед кожною клясою, чим клієнт був захоплений і трансакцію скоро заключили.

——o——

Спорт.

МИСТЕЦТВА В ШАМОНІ.

У вівторок 15. п. м. відбувся в Шамоні лещетарський біг на 18 км. за мистецтво світа, отвертий і до комбінації. Перше місце здобув норвеський змагун Ляро Бергендаль в часі 1:11:21.2 сек.; 2) Ялованен (Фінляндія) 1:12.35 сек.; 3) Ніемі (Фінляндія) 1:13:48 сек. Дальші місця заняли змагуни півночі: Фінляндії, Швеції і Норвегії. Щойно на 8 місці опинився змагун Італії. Перший поляк Бр. Чех заняв 35 місце в загальній клясифікації, один змагун зломив лещета і один відступив. Четвертий польський змагун А. Марусаж заняв останнє місце.

Спортові новинки.

Данія — Швеція 12:4. В Копенгаґі відбулись боксерські змагання у присутности 7.000 людей. Несподівано перемогла Данія у високім відношенні.

Воротар Заморра в Марсей. Відомий еспанський воротар Замора, про якого писали часописи буцімто його розстріляли в Барсельоні, приїхав до Марсей і вступив до відомого клюбу „Олімпік Марсей".

Берлін — Брісель 6:2. Ситківкові змагання обох міст закінчились перемогою Берліна.

Латвія — Литва 1:0. Міжнародні гаківкові змагання закінчились перемогою Латвії, яка добула ворота в останній терції.

130.000 проданих білетів. 21. березня відбудеться в Штутгарті футболевий меч Німеччина — Франція. Хоч до дня змагань ще 5 тижнів часу організатори продали вже 130.000 білетів. Тому, що на стадіоні може зміститись тільки 71.000 осіб, організатори будуть мусіти звернути гроші за 60.000 білетів.

Мистецтва Італії. Новара — Торіно 0:0, Наполі — Дженова 1:0, Больонія — Люкезе 0:0, Ляціо — Рома 5:1, Міляно — Самп'єрдаренса 2:2, Ювентус — Алесандрія 4:1, Трієстіна — Барі 1:1.

Гаківкове мистецтво Швайцарії добув Г. Ц. Давос по перемозі над Ціріхер С. Ц. 6:1.

Німецькі канадійці — Німеччина 3:1. Німецька гаківкова дружина розіграла у Крефельді перед виїздом до Льондону змагання з німецькими канадійцями.

——o——

Нові книжки й журнали.

Український Філятеліст. Відень, місячник. Р. XII., ч. 11—12 за листопад-грудень 1936. Зміст: С. Шрамченко: Повітроплавна пошта на Україні в рр. 1918—1920. — М. Садовський: Етапи розвою пошти. — Дрібні вісти. — Чого хоче „Довзупост" від України? — А. Бріедіс: Провізорії поштових опечатувань на марках Латвії. — Нові марки. — Критика і бібліографія. — Прес. фонд „У. Ф." — Дарові премії.

——o——

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ТРУСКАВЕЦЬ:
18. II. Чорногора в огні (Довбуш).

ДРОГОБИЧ:
19. II. Циганський барон.
20. II. Вій.
21. II. Чорногора в огні (Довбуш).

СТРИЙ: салн Єванг. Дому.
22. II. Шаріка.
23. II. Муж двох жінок.
24. II. Циганський барон.
25. II. Чорногора в огні (Довбуш).
3! Стрия їде театр до Болехова.

Великий Театр:

Четвер, 18. II. год. 8. веч. опера „Паяци“ і „Кавалерія Рустікана“.

Пятниця, 19. II. год. 7.30 веч. „Життя це сон“.

Субота, 20. II. год. 8. веч. опера „Жидівка“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Обвинувачена“ з Дольорес дель Ріо та Дагласом Фербенксом.
АТЛЯНТИК: „Королева джунглів“.
ВАНДА: „Капітан Сорель“.
ГРАЖИНА: „Пан із мільйонами“.
ЕВРОПА: „Рай жінок“.
КАСІНО: „Непереможний“ з Гейрі Купером.
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт“, „Навіщо працювати“ з Флїпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Матура“.
МАРУСЕНЬКА: „Адміралів син“ і виступи факіра Ах.Мега.
МЕТРО: „Роз-Марі“.
МІРАЖ: „Маю 19 літ“, „Осуджений“.
МУЗА: „Оссі“ та Пластична фільма.
ПАКС: „Хрестоносні походи“.
ПАЛЯС: „Соловейко з Відня“ з Мартою Еґерт.
ПАН: „Жінка чи секретарка?“
РАЙ: „Вальс над Невою“.
СВІТ: „Вальс над Невою“.
СТИЛЕВЕ: „Останній могіканин“ і ревія.
ТОН: „Прапор“.
УТІХА: „Справа 444“ і ревія.
ХИМЕРА: „Нинішні часи“ з Чарлі Чапліном.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Нюйорк“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 18. лютого 1937.

Берлін (357) 14.15 Розр. музика, 16.30 Авдиція з дитячих пісень, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Форт. соната ф-моль Бетовена, **Білгород** (437) 18.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Різдво Христове“ орат. Бахa, **Братислава** (299) 19.25 Танк. рефрени, форт., спів, **Будапешт** (550) 12.05 Сальон. музика, 13.30, 14.00 Спів, 22.30 Циг. музика, **Відень** (507) 12.00, 13.10 Орх. концерт, 13.45 Спів, 15.20 Авд. для дітей, 15.40 Авд. для молоди, 18.10 Скрипка, 19.30 Муз. гумореска, 20.10 21.00 „Король Генрих VIII“ драма Шекспіра, 22.25 Муз. зетір, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Музика, 20.15 Чотири твори Дебісія, **Кошиці** (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, **Ляйпціг** (382) 19.00, 20.00, 21.00 „Кармен“ оп. Бізета, **Міляно** (369) 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 Комедія, **Мінхен** (405) 12.00 Танк. музика, 13.15 Розр. музика, 16.30 Концерт солістів, 18.00 Концерт квартету з Байрайту, 19.50 Військ. орх., 20.10, 21.00 Орх. концерт, **Прага** (470) 16.50 Сольо на флєті, 18.00 Пісні, 18.20 Легка музика, **Радіо Парі** (1648) 12.00 13.15, 14.00 Симф. музика, 14.15, 21.00 Спів, 16.00 Літер. авд., 16.30 Трансм. зі Сорбони, 17.30, 18.00 „Ле жандеро де м-р Поаріє“ ком. Оґієра, 21.45 Камер. музика, **Рим** (421) 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Вечір опер: „Зузанина тайна“ оп. Вольф-Феррарія, „Ля Фаволь а ді Орфео“ оп. Казелля, „Ль Усіньольо“ оп. Стравінського, **Франкфурт** (251) 24.00 „Лукія з Ламермуру“ оп. Доніцетія.

Пятниця, 19. лютого 1937.

Берлін (357) 14.15 Розр. музика, 16.30 У світі спорту, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 22.35 Розр. музика, **Білгород** (437) 17.50, 18.00 Концерт орх., 18.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Трансм. із Загребу, **Будапешт** (550) 12.05 Джез, 13.30 Концерт балалайк. орх., 17.00 Концерт оп. орх., 18.35 Циг. музика, 21.35 Концерт, **Відень** (507) 12.00 Розр. музика, 15.15 Муз. авд. для молоди, 15.40 Авд. для жінок, 17.30 Австр. музика, солісти, 18.10 Солісти, 19.30 Сучасна німецька форт. музика, 21.10 Концерт церк. музики, 22.35, 23.00 Розр. музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 9.40 Оповідання, 10.50 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Форт. рециталь фінл. піяністки Сундрен-Шнефойґт, 20.10 Камер. музика, 21.00 Радіо-балада з муз. **Міляно** (363) 22.00 Симф. музика, **Мінхен** (405) 12.00 Розр. музика, 16.10 Авд.: Пісня життя великої грецької поетки, 19.00 Концерт на форт. і орх. б-моль Чайковського, 20.10, 21.00 „Айн Зонтаґскінд“ оп. Ґуттайма, **Прага** (470) 17.00 Тріо б-дур Шуберта, 19.10 Нар. музика, 20.05 „Еротікон“ цикль Новакових пісень, **Радіо Парі** (1648) 14.15 Спів. рециталь, 15.30 Театр Улиц (клясичний), 17.00 Камер. музика, 18.45, 19.45 Віольончеля, 21.00 Форт. рециталь, 21.45, 22.00, 23.00 Вечір пісеньок, **Рим** (421) 16.00 Трансм. з Акад. св. Сесилії: Концерт вок. ансамблю Кентові Зінґерс, 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00, 22.00 „Іль сіньоре дель тісаметро“ оп. А. Рандеґера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 18. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Муз. поранок для молоді вселюдних шкіл: орх., солісти, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Двожак: Симфонія ч. 5. „З нового світа“, гр. пл., 12.50 Хліборобська гутірка, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіс говорить, 15.18 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Кінові органи грають, гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Данів хор, гр. пл., 16.20 Хвилина питань, для старших дітей, 16.35 Сплав на Нарві, муз. образок, 17.00 Правні приписи та домашнє господарство, 17.15 Плити для знавців; сучасні композитори, 17.50 Про кілька книжок із царини природи, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.30 Спортові вістки, 18.20 Концерт хорів, із гр. пл., у програмі **Леонтович: Колядка у вик. українського хору**, 18.35 Фальшивий пророк (Фр. Ніцше), 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Зловіщий портрет“, 19.30 Концерт орх., муж. хор, 20.30 У подільській країні шляхотного каменя, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Юл. Вертгайм: скрипка, форт., спів, 22.00 Легка музика, 22.30 Концерт легкої музики у вик. орх.

Пятниця, 19. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для старших дітей: „Брехун“ (діальог), „Крадене не виходить на добро“ Бен. Герца, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт малої орх., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Плекаймо кролики на мясо, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Біжучі вістки, 15.35 Львівська молодь перед мікрофоном, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Музика з гр. пл., 16.15 Гутірка в хорими, 16.30 Голос природи, концерт орх., 17.00 Сучасна Португалія, 17.15 Концерт солістів: віольончеля, Ст. Мілерова спів, форт., 18.00 Спортові вістки, 18.06, 18.16 Спортовий порадник, 18.20 Із незнаних туристичних теренів Галичини, 18.30 Пуччіні: Попурі з оп. „Мадам Батерфляй“, гр. пл., 18.40 Щодня у книгарні, 18.50 Огляд хліборобської преси, 19.00 „Ковалик скінчив службу“ опов. Ст. Бальцького, 19.20 З піснею по краю, 19.45 Клярнет і саксофон, гутірка, 20.10—23.00 „Аїда“ оп. Вердія, 23.00—23.30 Легка музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.38 88.95, Доляри американські 5.28·75, — доляри канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени, гол. 289.90—288·20, Франки фр. 24.69—24.55, Франки швайцарські 129·70—120.10, Фунти англ. 25.96—25·80, Ґульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 16.30—15.90. Кор. дан. 115.85—115.05, Кор. норв. 130.43—129.45, Корони шв. 133.88—132.90, Ліри італ. 24.00 — 23.40, Марки фінл. 11.46 —10.40, Марки нім. 124·00—120.00, Шил. австр. 95.00—93.50. Марки нім. срібні 132 —128.

Акції.

Банк Польський 108.50, Сила і світло без купону 1925, 1936, Цукор 27·50. Вуголь 18·50, Ліпьпоп 13.25, Стараховичі 23·25, 23·50, Габербуш 37.00.

Тенденція вдержана.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 64.50, 2 серія 83, 5 поз. кон. 54.00, 6 прем. дол. 63.25. прем. дол. 48.25, 48.00, 7 поз. стаб. 447.00 купон 167.25, консол. 51.88, 51.75, 50.00. ост. 49·75 дрібні

Тенденція вдержана.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 17. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-станція заладовання:

	льоко ст. заладов:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	27·50—28·50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	22·00—22·50
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	21·00—21·50
Овес легко задош. 444	20.00—20.50
Овес не задош. 456	20·00—21·50
Гречка 10%	28.00—28.50
Кукурудза жовта	20.25—20.50
Кукурудза червона	21·75—22.00
Коноп. сім'я	39.50—40.00
Соняшникове сім'я	40.50—41.00
Насіння льону	52.00—53.00
Конюшина чер. натур.	100.00—105.00
Конюшина чер. без каняники	105.00—110.00
Конюш. ч. без каняки 96%	110·00—115·00
Вика сіра	17·00—17·50
Вика темна	18·00—18·50

Пшениця і жито подорожіли. Тенденція на жито зниткова на всі інші роди збіжжа вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 17. лютого ц. р. кооператива платив за льоко Львів.

1 кг масла десерового бльок. без опакування	2.75 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.80 „
1 кг. масла експ. включно з експ. опакув. платить дефінітивно	2.80 „
молоко від 11. I. ц. р.	0.16—0.17 „
копа яєць	4·60—4·80 „

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 17. II. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.20 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.00 „
Кури молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	1.05 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.15 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

Вельмишановному Панові **Д-рові Л. Максимонькові** у Львові, Підвалля 7, щиро дякую за вилічення моїх очей з протяжної хороби. За совісне і дбайливе лікування Вам, Пане Доктор, Спасибіг!

Базьо Весоловський.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Т-ва допомоги бідним гр.-кат. Церквам ім. Св. Ап. Петра, відбудуться дня 3. березня ц. р. в год. 2.30 в салі консисторських засідань у св. Юрі зі звичайним порядком нарад. До участи взиваємо усіх членів. За Виділ: † Никита, Єпископ — голова; о. Я. Чемеринський — секретар.

Товаришів матуристів з 1912 р. академічної гімназії просимо подати свої адреси в цілі скликання 25-літнього зїзду у Львові в червні ц. р. на адресу: Д-р Бабій Володимир, Львів, Академічна 14. **о. Хомин Петро, Інж. Яців Степан, Д-р Бабій Володимир.**

Лист під шифрою **„Млин“** відносно оголошення з 5. січня просимо відобрати в Адміністрації.

За редакцію відповідає Олександер Костик.

Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.